

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM OKULLARI 7 VE 8. SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİLERİNİN
GELİŞTİRİLMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ
ÜZERİNE KÜÇÜKÇEKMECE'DE BİR ARAŞTIRMA**

(Yüksek Lisans Tezi)

Tezi Hazırlayan: **Önder ŞAŞKIN**

İSTANBUL – 2010

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM OKULLARI 7 VE 8. SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİLERİNİN
GELİŞTİRİLMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ
ÜZERİNE KÜÇÜKÇEKMECE'DE BİR ARAŞTIRMA**
(Yüksek Lisans Tezi)

Tezi Hazırlayan:

Önder ŞAŞKIN

Öğrenci No:

070712059

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. Sefer GÜMÜŞ

İSTANBUL – 2010

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**İlköğretim Okulları 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Becerilerinin Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi üzerine Küçükçekmece’de Bir Araştırma**” başlıklı çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullandıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım./...../.....

Aday: **Önder ŞAŞKIN**

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

25.01.2010

Enstitümüz *İşletme Yönetimi* Anabilim dalı *Eğitim Yönetimi ve Denetimi* Bilim dalı yüksek lisans öğrencilerinden 070712059 numaralı *Önder Şaşkın*'ın "*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "*İLKÖĞRETİM OKULLARI 7 VE 8.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE KÜÇÜKÇEKMECE'DE BİR ARAŞTIRMA*" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 19.01.2010 tarih ve 2010/02 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince 60 dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında ~~oybirliği~~ ⁶⁰oybirliği ile *Kabul/Red veya Düzeltme* kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
YRD.DOÇ.DR.SEFER GÜMÜŞ

ÜYE
PROF.DR. SUDİ APAK

ÜYE
DOÇ.DR.METİN AJEŞ

İLKÖĞRETİM OKULLARI 7 VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE KÜÇÜKÇEKMECE'DE BİR ARAŞTIRMA

Tezi Hazırlayan: Önder ŞAŞKIN

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okulları 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin sosyal becerileri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu amaçla Küçükçekmece'de iki ayrı ilköğretim okulu öğrencileri üzerinde bir anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, ilköğretim okulları 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin sosyal becerilerinin öğrencilerin kişilik özellikleri ile ilişkili bulunmuştur.

Sosyal beceri ile kişilik tipleri arasındaki ilişki incelenmiş, sonuç olarak sosyal beceri ile kişilik arasında önemli bir ilişki olduğu görülmüştür. Öğrenciler sosyal becerileri oluşturan değişkenlere bir bütün olarak sahip olmalıdır. Örneğin, öğrenci kendisini ifade edebilir, sınıfta kendisini kontrol edebilir ancak duyarlı değilse öğrenci arkadaşlarını anlamak konusunda yetersizlik sergileyecektir. Bu da öğrencinin okulda elde edeceği becerilerde bazı hedeflere ulaşmasını engelleyebilir. Anket 7. sınıf öğrencilerinden 131 kişiye, 8. sınıf öğrencilerinden ise 177 kişiye uygulanmıştır. Ankete toplam 308 öğrenci katılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Beceri Envanteri, Kişilik Envanteri, Beceri, Kişilik

EVALUATION AND DEVELOPMENT OF SOCIAL SKILLS OF 7. AND 8. GRADE STUDENTS PRIMARY SCHOOLS IN KUCUKCEKMECE AND A RESEARCH

Presented by: Önder ŞAŞKIN

ABSTRACT

This research is aimed at determining the correlation between the personality and social skills of 7. and 8. grade students primary schools. For this purpose, a survey is applied to the students of two primary schools in Küçükçekmece. In this study, primary schools 7 and 8 grade students of the social skills of students were associated with personality traits.

The relationship between social skills and personality types were examined, as a result, there is a significant relationship between social skills the personality types. Students should have as a whole of the variables which define social skills. For example, students can express themselves in the classroom and can control but if it is not sensitive person they may be failure to understand their fellow pupils. This can prevent the achievement of some goals which student will obtain skills in school. Survey is applied 131 people from 7. grade, 177 people from 8. grade. In total, 308 students participated in the survey.

Key Words: Social Skills Envantory, Personality Envantory, Skills, Personality

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Yemin Metni	
Jüri Sayfası	
Türkçe Özet ve Anahtar Kelimeler	
İngilizce Özet ve Anahtar Kelimeler	
Tablolar Listesi	iv
GİRİŞ	1
1. İLKÖĞRETİM OKULLARI 7. ve 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİ KİŞİLİK VE GELİŞİM ÖZELLİKLERİ	
1.1. Öğrencilerin Kişilik Özellikleri.....	3
1.1.1. Deneyime Açıklık	4
1.1.2. Sorumluluk Bilinci.....	4
1.1.3. Dışadönüklük	5
1.1.4. Geçimlilik	5
1.1.5. Duygusal Denge.....	5
1.2. Öğrencilerin Gelişim Özellikleri.....	5
1.2.1. Fiziksel Gelişim.....	7
1.2.2. Zihinsel Gelişim	7
1.2.3. Duyuşsal Gelişim.....	7
1.2.4. Sosyal Gelişim.....	8
1.2.5. Ahlaki Gelişim	9
2. SOSYAL YETERLİLİK VE SOSYAL BECERİLER	

	Sayfa
2.1. Sosyal Yeterlilik.....	10
2.2. Sosyal Beceri Boyutları	16
2.3. Sözlü İletişim Yetenekleri	18
2.4. Sözsüz İletişim Becerisi	20
2.5. Kişisel Bakım.....	20
2.6. İletişim Engelleri.....	21
2.7. Kişisel Kontrol	22
2.8.İlişki Yeteneği.....	22
3. İLKÖĞRETİM OKULLARI 7. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİLERİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA	
3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi	24
3.2. Araştırmanın Modeli ve Kapsamı	24
3.3. Varsayımlar ve Kısıtlar	24
3.4. Veri Toplama Aracı	24
3.5. Ana Kitle ve Örneklem	25
3.6. Kullanılan İstatistik Yöntemler.....	25
3.7. Hipotezler.....	27
3.8. Bulgular.....	28
3.8.1. Ankete katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özellikleri	28
3.8.2. Ankete katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özellikleri	32
3.8.3. Temel Davranışlarla İlgili Bulgular	37
3.8.4. Sözlü İletişim Yetenekleri ile İlgili Bulgular	41
3.8.5. Sözsüz İletişim Yetenekleri ile İlgili Bulgular	43

	Sayfa
3.8.6. Kişisel Bakım ile İlgili Bulgular	44
3.8.7. İletişim Engelleri ile İlgili Bulgular	46
3.8.8. Kişisel Kontrol ile İlgili Bulgular	48
3.8.9. İlişki Yeteneği ile İlgili Bulgular	51
3.8.10. Sosyal Yeterlilik ve Soysa Becerileri Boyutlarının 7. ve 8. sınıflar arasında karşılaştırılması	53
3.8.11. Kişilik Özellikler Boyutlarının 7. ve 8. sınıflar arasında karşılaştırılması	54
3.8.12.Hipotezlerin Test Edilmesi	55
SONUÇ	80
KAYNAKÇA	82
EK1: ANKET FORMU	86
ÖZGEÇMİŞ	93

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No.</u>	<u>Sayfa</u>
1. Sosyal Yeterlilik ve Soysa Becerileri Ölçeğinin Cronbach α Değerleri	26
2. Kişilik Özellikleri Ölçeğinin Cronbach α Değerleri	26
3. Ankete Katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumu	28
4. Ankete Katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumu	29
5. Ankete Katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Durumu	29
6. Ankete Katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Meslek Durumu	30
7. Ankete Katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Kardeş Sayısı	30
8. Ankete Katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Aile Durumu	31
9. Ankete Katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Gelir Durumu	31
10. Ankete Katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Güvenlik Durumu	32
11. Ankete Katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumu	33
12. Ankete Katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumu	33
13. Ankete Katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Durumu	34
14. Ankete Katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Meslek Durumu	34
15. Ankete Katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Kardeş Sayısı	35
16. Ankete Katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Aile Durumu	35
17. Ankete Katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Gelir Durumu	36
18. Ankete Katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Güvenlik Durumu	37
19. Temel Davranış İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (7.sınıf)	38
20. Temel Davranış İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (8.sınıf)	40
21. Sözlü İletişim İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (7.sınıf)	41
22. Sözlü İletişim İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (8.sınıf)	42
23. Sözsüz İletişim İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (7.sınıf)	43
24. Sözsüz İletişim İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (8.sınıf)	44
25. Kişisel Bakım İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (7.sınıf)	45
26. Kişisel Bakım İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (8.sınıf)	46
27. İletişim Engelleri İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (7.sınıf)	47
28. İletişim Engelleri İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (8.sınıf)	48

<u>Tablo No.</u>	<u>Sayfa</u>
29.Kişisel Kontrol İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (7.sınıf)	49
30.Kişisel Kontrol İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (8.sınıf)	50
31.İlişki Yeteneği İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (7.sınıf)	51
32.İlişki Yeteneği İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (8.sınıf)	52
33. Sosyal Yeterlilik ve Soysa Becerileri Boyutlarının 7. ve 8. sınıflar arasında karşılaştırılması	53
34. Kişilik Özellikler Boyutlarının 7. ve 8. sınıflar arasında karşılaştırılması	54
35. Açıklık ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	55
36. Açıklık ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (7. Sınıf)	56
37. Açıklık ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	56
38. Dışa Dönüklük ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	57
39. Dışa Dönüklük ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (7. Sınıf)	57
40. Dışa Dönüklük ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	58
41. Dışa Dönüklük ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)	58
42. Dışa Dönüklük ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	59
43. Dışa Dönüklük ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	59
44. Dışa Dönüklük ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)	59
45. Açıklık ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	60
46. Açıklık ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	60
47. Duygusal Denge ve Sözlü İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	61
48. Duygusal Denge ve Sözlü İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	61

<u>Tablo No.</u>	<u>Sayfa</u>
49. Duygusal Denge ve Sözlü İletişim Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)	61
50. Açıklık ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	62
51. Açıklık ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	62
52. Duygusal Denge ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	63
53. Duygusal Denge ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (7. Sınıf)	63
54. Duygusal Denge ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	63
55. Dışa Dönüklük ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	64
56. Dışa Dönüklük ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	64
57. Dışa Dönüklük ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)	65
58. Geçimlilik ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	65
59. Geçimlilik ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	66
60. Geçimlilik ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	66
61. Geçimlilik ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	66
62. Duygusal Denge ve Sözlü İletişim Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)	67
63. Duygusal Denge ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	67
64. Duygusal Denge ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	68

<u>Tablo No.</u>	<u>Sayfa</u>
65. Geçimlilik ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	68
66. Geçimlilik ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (7. Sınıf)	69
67. Geçimlilik ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	69
68. Sorumluluk ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	70
69 . Sorumluluk ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (7. Sınıf)	70
70 Sorumluluk ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	70
71. Sorumluluk ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)	71
72. Sorumluluk ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	71
73. Sorumluluk ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (7. Sınıf)	72
74. Sorumluluk ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	72
75. Sorumluluk ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)	73
76. Sorumluluk ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	73
77. Sorumluluk ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (7. Sınıf)	74
78. Sorumluluk ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	74
79. Sorumluluk ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)	75
80. Sorumluluk ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	75

<u>Tablo No.</u>	<u>Sayfa</u>
81. Sorumluluk ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)	76
82. Sorumluluk ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	76
83. Sorumluluk ve İlişki Yeteneği Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	77
84. Sorumluluk ve İlişki Yeteneği Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)	77
85. Sorumluluk ve İlişki Yeteneği Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	77
86. Sorumluluk ve İlişki Yeteneği Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)	78
87. Sorumluluk ve Sözlü İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)	78
88. Sorumluluk ve Sözlü İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)	79
89. Sorumluluk ve Sözlü İletişim Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)	79

GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz yüzyıl, teknolojik ve ekonomik gelişmelerin çığ gibi büyüdüğü ve buna paralel olarak da eğitim ve öğretimde de değişmelerin yaşandığı bir yüzyıldır. Hızlı gelişme ve değişmelere ayak uydurabilmek doğal olarak eğitime büyük önem verilmesini zorunlu kılmaktadır. Ayrıca, çağı yakalayabilmek için, okullarımızın çok yönlü ve nitelikli olması gerekmektedir.

Literatürde yapılan çalışmalarda, sosyal beceri ile mutluluk arasındaki ilişki incelenmiş, sosyal beceri ve benlik algısı arasındaki ilişki incelenmiş, sosyal beceri ve atılganlık arasındaki ilişki incelenmiş veya sosyal etkileşim, sosyal beceri, popülerite üzerine bir çok betimsel araştırma yer almaktadır.

Diğer yandan, sosyal becerinin öğrenciler üzerindeki etkileri de çok kere araştırılmıştır. Örneğin, sınıf içinde popüler ve popüler olmayan çocukların arkadaşlığın nasıl yapılacağı ile ilgili bilgilerine farklılık gösterdikleri, sınıf içerisinde popüler olan çocukların olmayanlara göre çevreleri ile daha iyi etkileşimde buldukları ve onlardan da olumlu tepkiler aldıkları görülmüştür. Beceri, akademik başarı, sosyal beceriler, problem davranışları, algısal motor beceriler ölçülmüştür. Sosyal beceri eğitiminin etkinliğine ilişkin olarak yapılan çalışmada; konuşma becerisi eğitimi (kendini ifade etme, soru sorma, fikir verme ve davet etme alanlarında), yönlendiren grup yaşantısı koşulu, konuşma beceri eğitimiyle yönlendiren grup yaşantısı ilişkileri incelenmeye çalışılmıştır.

Öğrenciler, duyuşsal kontrol, duyuşsal duyarlık vb. gibi sosyal becerilere sahip olabilirler. Örneğin, öğrencinin duyuşsal ve sosyal duyarlık becerileri yüksek, sosyal kontrol ve anlatımcılık becerileri düşük ise, diğer öğrencilerin sosyal davranışlarını anlarlar ve etkileşim normlarını bilirler ancak diğer öğrencilerle sosyal etkileşim kuramazlar.

Öğrenci yetiştiren kurumlarda, öğrencilere eğitim programlarında sosyal becerileri kazandıracak şekilde plânlamalar yapılabilir, bu programlar doğrultusunda sosyal becerileri kazandıracak derslere yer verilebilir. Okullarımızın yaratıcı ve etkili olabilmesi için öğrencilerin sosyal becerilerinin doğru bir biçimde değerlendirilmesi gerekir. Sosyal beceriler ise öğrencilerin ilgileri ile ortaya çıkar, bu ilgi ile kabiliyetlerini geliştirirler. İlgi ile başlayan bu sosyal beceriler, öğrencilerin hayata

hazırlanmalarını da sağlar. Nitekim, 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile Milli Eğitimin genel amacı olarak “İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak” şeklinde ifade edilmiştir.¹

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okulları 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin sosyal becerileri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu amaçla Küçükçekmece’de iki ayrı ilköğretim okulu öğrencileri üzerinde bir anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. İlköğretim okulları 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin sosyal becerilerinin öğrencilerin kişilik özellikleri ile ilişkili olduğu varsayılarak ile öğrencilerin kişilik özellikleri ile sosyal beceri arasındaki ilişki ele alınmıştır. Anket 7. sınıf öğrencilerinden 131 kişiye, 8. sınıf öğrencilerinden ise 177 kişiye uygulanmıştır. Ankete toplam 308 öğrenci katılmıştır. Araştırmada Sosyal Yetenekler Envanteri kullanılmıştır. Bu envanter üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde 7. ve 8. sınıf öğrencilerin sosyal yeterlilik ve sosyal becerileri ölçülmeye çalışılmıştır.

Sosyal beceri ile kişilik tipleri arasındaki ilişki incelenmiş, sonuç olarak sosyal beceri ile kişilik arasında önemli bir ilişki olduğu görülmüştür. Öğrenciler sosyal becerileri oluşturan değişkenlere bir bütün olarak sahip olmalıdır. Örneğin, öğrenci kendisini ifade edebilir, sınıfta kendisini kontrol edebilir ancak duyarlı değilse öğrenci arkadaşlarını anlamak konusunda yetersizlik sergileyecektir. Bu da öğrencinin okulda elde edeceği becerilerde bazı hedeflere ulaşmasını engelleyebilir.

Öğrenci sosyal becerileri doğru bir biçimde değerlendirilmeye alındığında, öğrencilerin olumlu davranışları ile olumsuz davranışları gözden geçirilir. Bu tez çalışması ile öğrencilerin olumlu davranışlara yönlendirilmesi için kazanabilecekleri sosyal becerilere ışık tutulacak ve bu sosyal becerilerin kişilik özellikleri ile ilişkileri göz önüne alınacaktır. Farklı kişilik tiplerinin hangi tip sosyal becerilere yakın olacağı araştırılarak, öğrencilerin mesleki yaşamlarına hazırlanmalarına dönük sonuç ve öneriler sunulacaktır.

¹ 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Birinci Bölüm, Türk Milli Eğitiminin Amaçları, Genel Amaçlar, 14574 Sayılı Resmi Gazete, Tertip: 5, Cilt:12, s. 2342, Tarih : 24/6/1973

I. BÖLÜM

İLKÖĞRETİM OKULLARI 7. ve 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK VE GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

1.1. Öğrencilerin Kişilik Özellikleri

Kişilik kavramı, 1930'lu yıllarda sosyal bilim alanında kullanılmaya başlandı.² Kişilik doğuştan gelen biyolojik özelliklerle çevreden gelen sosyal faktörlerin etkisi ile ortaya çıkan ve bir kişiyi diğerlerinden farklı kılan duygu, düşünce ve davranış özelliklerinin tümüdür. Ruh bilimcilerine göre kişilik, bireyi diğerlerinden ayıran davranışların tümü olarak tanımlanmaktadır.³

İnsanları birbirlerinden farklı kılan, kendisi ve çevresindekilere bakış açıları ile kendini gösteren bedensel, düşünsel ve ruhsal özellikleridir. Kişilik bireyin iç ve dış çevresiyle kurduğu, diğer bireylerden ayırt edici, tutarlı bir ilişki biçimi ve birey davranışlarının tümüdür.

Bir başka tanım ile kişilik, bedensel özelliklerin, içgüdülerin, eğilimlerin ve kazanılmış deneyimlerin tümü olarak değerlendirilmektedir.⁴ Bir insanın duygu, düşünce, yetenek, ilgi, tutum, davranış ve eylemleri kişiliğini oluşturan başlıca öğeler arasındadır. Bu nedenle, kişilik, bireyin yapısı ve yaşam boyu edindiği deneyimleri sonucu değişime uğrar. Bireyin ortak ve benzersiz deneyimleri, kalıtımla edinilmiş potansiyelle etkileşimde bulunarak kişiliği şekillendirir. Deneyimlerini tüm yaşamında karşılaştığı her şeyden kazanır.

Değişen, insanın karakteri, mizacı, zeka ve yetenekleridir. Karakter, kişiye özgü davranışların bütünü olup, insanın bedensel, duygusal ve zihinsel etkinliğine çevrenin verdiği değerdir. Mizacı, günlük yaşantı içinde kişiye özgü, oldukça sınırlı, belirli duygusal tepkilerin nitelik ve nicelik bakımından değişmesidir. Zeka ve

² Yelboğa,A., *Kişilik Özellikleri ve İş Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, İş,Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, Cilt.8, Say:2, Ankara,2006, s.198

³ Şimşek, M.Ş.,Akgemici,T. Ve Çelik, A., *Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara., 2001, s.65

⁴ Tezcan, M., *Türk Kişiliği ve Kültür-Kişilik İlişkileri*, T.C. Kültür Bakanlığı Kültür Eserleri Dizisi, No.191, Ankara, 1997, s.11

Yetenekler, bir kişiyi tanımlamak ve kişiliğini belirtmek isterken ona değişik açılardan bakar ve değişik yönlerini değerlendiririz.

Kişilik farklılıkları açıklama açısından kesin bir sınıflama veya gruplama olmamasına rağmen literatürde öne çıkan farklılıkları açıklayabilme açısından önemli çalışmalar yapılmıştır. Eysenck kişilik ile 6 farklı grupta kişilik farklılıklarını incelemiştir. Bunlar, içedönüklük-dışadönüklük, duygusal dengesizlik ve uyum, dik başlılık-yumuşak başlılık, espri anlayışı, cinsellik ve sosyal ve siyasi tutumlardır.⁵

1.1.1. Deneyime Açıklık

Deneyime açıklık, aktif olarak yeni deneyimler arama, tanınmadık, bilinmedik şeylerin keşfini ve kişinin geleneksellik düzeyini ölçer. Bu boyutta yüksek puan alan kişi farklı ilgi alanlarına sahiptir; yeni şeyler denemekten hoşlanır; olayların neden ve sonuçları üzerine kafa yorar; fikirsel tartışmalar yapmaktan hoşlanır; orijinal düşünceler üretir; geleneksel değerlere bağlı kalmaktan hoşlanmaz; her türlü fikri sorgular.

Deneyime açık olan bir kişi, kültür düzeyi ve merak etme özellikleri üst düzeydedir. Bu tip kişiler, her zaman şeffaf olmaya özen gösterirler.

1.1.2. Sorumluluk Bilinci

Sorumluluk bilinci, bireyin organize olma, kendini motive etme, planlama ve gayret seviyesini ölçer. Boyutta yüksek puan alan kişi üstlendiği işleri yarım bırakmaz; kendine güveni tamdır; planlı ve programlı hareket eder; titiz ve düzenlidir; kurallara sıkı sıkıya bağlıdır; amaçlarına ulaşmak için tüm gayreti gösterir; disiplinli hareket eder; karar almadan önce tüm detayları gözden geçirir; ani kararlar vermez.

Azimli olma, güvenilir olma, kuvvetli, dikkatli, temkinli, planlı ve programlı olma, bireyin sahip olduğu sorumluluk bilinci ile ilgilidir.

⁵ Özdevecioğlu, M., *Kamu ve Özel Sektör Yöneticileri Arasındaki Davranışsal Çalışma Koşulları ve Kişilik Farklılıklarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma*, Erciyes Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Sayı:19, 2002, s.117

1.1.3. Dışadönüklük

Dışadönüklük boyutu, kişiler arası etkileşimin miktar ve yoğunluğunu ölçer. Aktivite derecesi, uyarılma ihtiyacı ve eğlence kapasitesi ile ilgilidir. Bu boyutta yüksek puan alan kişi insanlarla birlikte vakit geçirmekten hoşlanır; geri planda kalmaktan hoşlanmaz; hakkını sonuna kadar arar; başkalarını kendi görüşleri doğrultusunda ikna eder; durağan bir hayattan hoşlanmaz; eğlenceyi ve macera yaşamayı sever; esprili ve güler yüzlüdür.

Dışadönük kişiler, grup içindeki diğer kişilerle kolay iletişim kurabilirler. Dışa dönük kişi dış dünyaya açıktır.

1.1.4. Geçimlilik

Geçimlilik boyut, bireyin duygu, düşünce ve davranışlarında ilişkileri açısından şefkat ile karşı çıkma serisi arasındaki eğilimini ölçer. Literatürde geçimlilik yerine uyumluluk da kullanılmaktadır. Geçimli veya diğer deyimle uyumlu kişiler, çevresindeki insanlara arkadaşça, dostça ve içten davranırlar.

Bu boyutta yüksek puan alan kişi insanlara karşı iyi niyetle yaklaşır; başkalarına karşı olduğu gibi davranır; karşısındaki kişiye karşılık beklemeden yardım eder; başkalarının sorunlarını kendi sorunlarından önde tutar; başkalarıyla işbirliği içerisinde olmaktan yanadır; yumuşak kalplidir.

1.1.5. Duygusal Denge

Duygusal denge boyutu, duygusal tutarlılık ile farklı şartlara uyum gösterebilmeyi ölçer. Psikolojik huzur seviyesi ile ilgilidir. Bu boyutta yüksek puan alan kişi serinkanlıdır; öfkesine hakim olmakta zorlanmaz; kızgınlığını kolay kolay dışa vurmaz; işleri yolunda gitmediği zaman bile iyimserdir; eleştirilere açıktır; arzu ve isteklerini karşı koymakta zorlanmaz.

Kişinin çok çabuk sinirlenmemesi veya sınırlarını kontrol etmesi, kendine güven derecesi ve ruhsal durumu ile yakından ilgilidir.

1.2. Öğrencilerin Gelişim Özellikleri

Sosyal bilimciler, insanın sosyal bir varlık olduğunu kabul eder. Bu bakımdan insanı diğer canlılardan ayıran en temel özelliğin de sosyal bir var oluşa sahip olması gösterilebilir. İnsan sosyal gelişimi içerisinde hem bireysel öğrenme becerisi ile hem de içinde yaşadığı toplumsal çevrenin etkileri ile yeni yeni keşifler yapar.

Bir taraftan hızlı değişim diğer taraftan insanların sosyal hareketliliği, yapılan işlerin karmaşıklığı ve farklı yapılarda işbirliğini gerektirmesi kişinin belli sosyal becerileri kazanma olmasını gerekli ve zorunlu kılmaktadır. Bu sosyal beceriler şunlardır:

- İletişim kurma
- Kendini sunma
- Empatik anlama
- Bilgi alma ve verme
- Sosyal rahatlık
- Karşılıklı bağlılık içerisinde olma
- Grup içi ve dışı performans sergileme
- Kendine ve başkalarına güvenme
- İşbirliği gerçekleştirebilme
- Başkalarının ihtiyaç ve beklentilerini yorumlayabilme
- Arkadaşlık kurma ve sürdürüebilme
- Yakın ilişki geliştirebilme

Okul, sınıfta grup formatında sunduğu eğitim ve öğretimle öğrencinin sosyal becerilerine ilişkin sınırlılıkları anlamada önemli bir ortamdır. Okulun bir bütün olarak çocuğun sosyal beceri alanlarında yetenekleri ve diğer kişisel özellikleri doğrultusunda gelişimini teşvik edici eğitsel, sosyal, sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler yapması gerekmektedir. Sosyal beceri eksikliğine neden olan problem durumları vardır. Bunlardan en önemlileri şunlardır:

- Sosyal anksiyete/fobi
- Çekingenlik
- Kaçınma
- Kaçınmacı kişilik bozukluğu
- Sıkılganlık
- Test/sınav anksiyetesi

Bu problem durumları, sosyal beceri eksikliği sonucu gelişebileceği gibi sosyal beceri eğitimi ile bunların problemlilik düzeylerinin azaltılması da gerçekleştirilebilir.

1.2.1. Fiziksel Gelişim

Yetersizliğe dayalı olarak bazı çocuklarda sinir sisteminin etkilenmesi kas ve sinirlerde gelişim bozuklukları oluşturur, hareket becerilerinde geriliğe neden olabilir. Bunu önlemek amaçlı fizik tedavi programları düzenlenebilir, ayrıca destek eğitim programlarıyla gelişimdeki gerilik önlenebilir.

Örneğin Troid bezinin çok önemli görevi vardır. Troid bezinin yeterince salgı üretmemesi durumunda çocuğun bedensel ve zihinsel gelişimi yavaşlar. Troid bezi yeterince çalışmayan çocuk edilgen ve tembeldir. Çocuk uzamaya ve ağırlığı artmaya başlaması fiziksel gelişimdir. Küçük kaslarının gelişimi sonucu el becerileri artar. Dış değişimi tamamlanmıştır.

1.2.2. Zihinsel Gelişim

Ergenlik döneminde kişide soyut düşünebilme yeterlilikleri gelişir. Zihinsel gelişim döneminde bireylerin sayı, uzay, zaman, ağırlık, boyut, hacim kavramları gelişmeye başlar. Bireylerde, soyut düşünceleri, davranışları, kavramları gelişir.

Mantıklı ve soyut düşünme yeteneğinde kuvvetli bir ilerleme olmuştur. Kendi kendilerine öğrenme ve çalışma yapabilirler. Matematiği kavrama özellikleri gelişmiştir. Kendilerini eleştirebilirler. Anne babaların çocuklara verebilecekleri en büyük destek çocuklarının eğitim öğretimde başarılı olmalarına yardımcı olacaktır.

1.2.3. Duygusal Gelişim

Çocuğun yaşadığı çevresiyle ilişkileri neticesinde bunlardan bazıları onun yaşamında ağırlık kazanır.⁶ Sevgi, çocuğun duygusal hayatının gelişmesi için gıdadan daha önemli bir faktördür. Çocuğun ileriki yaşlarda birtakım ruhi bozukluklar göstermesi, ailesinden yeteri kadar sevgi ve ilgi görememesi, kötü muamelelere maruz kalması ile izah edilebilir.⁷

His ve heyecan hayatı dengelidir. Sevilmek, beğenilmek, başarılı olmak,

⁶ Yavuz, K., *Çocukta Dini Duygu ve Düşüncenin Gelişmesi*, DİB Yay., Ankara,1983, s.27.

⁷ Tütüncü, M., *Çocukta Duygu ve Heyecan Eğitimi*, DEÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı:4, İzmir,2005, s.270.

kendini güven altında hissetmek, yeni tecrübeler kazanmak belli başlı ihtiyaçlardandır.

Kendi kabuğuna çekilme, zulüm yapma, fazla hayal kurma durumları gözlenebilir. Çocuklar davranışlarının büyükler tarafından beğenilmesine önem verirler. Bu dönemde korku, öfke, kıskançlık, neşe, sevgi gibi duygusal halleri çabuk değişir. Bu aşamaya gelmiş bir çocuk, korku ve telaş için yakın bir sebep olmasa bile, gelecek zamanda başına gelme ihtimali bulunan felaket ya da talihsizliklerin de korkusunu yaşamaya başlar. İlkokul yılları daha çok bu çeşit uzak gelecekle ilgili korkuların yoğun yaşandığı yıllardır.⁸ Bu açıdan bakıldığında, birey yalnız başına bırakılma korkularıyla bağlantı kuracak, iç dünyasında yaşadığı korkularla bu konuları ilişkilendirmekte geç kalmayacaktır.⁹

Duygularına hâkim olma özellikleri artar. Erkek çocuklarda Ana-babaya karşı açık sevgi belirtileri azaltılır. Öğretmen, başarısızlıktan, arkadaşsız kalmaktan, ölümden korkma hali devam eder.

1.2.4. Sosyal Gelişim

Öğrencilerin, okul derslerinin yanı sıra çeşitli sosyal ve kültürel aktivitelerle ile sosyal yönden gelişmelerini hedeflenir. Bu amaçla okullarda, müzik, tiyatro, sanat, spor ve kütüphane gibi farklı alanlarda bir dizi faaliyet tertip edilir.

Etkinliklerle öğrenciler, öğretmenler, okul idarecileri ve öğrenci velileri bir araya getirilerek öğrencilerin sosyal gelişimleri sağlanmaya çalışılır. Bu faaliyetler ile öğrencilerin;

- Arkadaş edinme becerisi kazanması,
- Bireyler ile fikir alışverişine girme becerisi kazanması,
- Grup normlarına uyma özelliği edinmesi,
- Bencil duygulardan sıyrılarak uyumlu ve işbirlikçi özellik kazanması,
- Grubun vereceği sorumlulukları alabilmesi,
- Toplum standartlarına uygun davranışlar göstermesi,
- Kendini ifade edebilme becerisi vb. kazanması sağlanmaya çalışılır.

⁸ Gates, A. I. ve diğerleri, *Eğitim Psikolojisi*, 13. Baskı, çev., Nemci Z. Sarı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul,1975, s.99

⁹ Jersild, A., *Çocuk Psikolojisi*, çev., Gülseren Günce, AÜ Eğitim Fakültesi Yay., Ankara,1979, s.388.

1.2.5. Ahlaki Gelişim

Genel olarak, ahlaki gelişim, toplum içinde kişilerin benimsedikleri yada uymak durumunda oldukları davranış biçimleri ve kurallarıdır. Ahlaki Gelişim, kişilik gelişiminin en önemli parçasıdır. Evde, Okulda nezaket kurallarına uymayı, gerektiğinde duygularına hâkim olmayı öğrenir. Suç işleme eğilimi artar.

Bireyin doğrular ile yanlışları ayırabilmesini sağlayan değerlerdir. Ahlaki gelişimin en önemli unsurları, kişinin sorumluluk sahibi olduğu çevresine ve topluma karşı yani iletişim içersinde olduğu evrene karşı kendisinin ne kadar denetleyebildiği ve sorgulayabildiğidir.

2. BÖLÜM

SOSYAL YETERLİLİK VE SOSYAL BECERİLER

2.1. Sosyal Yeterlilik

Sosyal yeterlilik bireyin başkaları tarafından nasıl görüldüğü ve algılandığını gösteren, bireyin başkaları üzerinde yarattığı etki olarak tanımlanabilmektedir. Sosyal yeterlilik ve sosyal becerilerin tanımlanmasına dönük olarak literatürde çok fazla miktarda tanıma rastlamak mümkündür. Örneğin Weinstein sosyal yeterliliği kişilerarası ödevleri becerme yeteneği olarak tanımlarken Goldfried ve D’Zurilla ise sosyal yeterliliği, bir bireyin onu rahatlatarak değişik problem durumlarına uygun tepki gösterebilme yeterliliği ve etkililiği olarak ifade etmiştir.¹⁰

Ogbu sosyal yeterliliği, kültürel olarak belirlenmiş ödevleri gerçekleştirme yeteneği olarak ifade etmiştir. Ford ise sosyal yeterliliği, sosyal bağlamda belirlenmiş hedefleri, pozitif gelişimle sonuçlanacak uygun anlamları kullanarak kazanma olarak formüle etmiştir.

Sosyal Yeterlilik daha çok sosyal etkileşim de eş zamanlı olarak pozitif ilişkiyi koruyarak kişisel hedefleri başarma yeteneği olarak ifade edilmektedir.¹¹

Diğer yandan, sosyal beceri ise bireyin okul, ev ve iş çevresinde başkalarıyla başarılı bir şekilde etkileşimde bulunma yeteneği olarak göz önüne alınmaktadır.¹²

Sosyal yeterlik kavramını sosyal beceriden ayırt etmek güçtür; bazen bu iki kavramın birbiri yerine kullanıldığı, daha doğrusu aralarında ayırım gözetilmediği görülmektedir. Diğer yandan heterososyal yeterlik, kişilerarası yeterlik gibi kavramların sosyal yeterlikle yakın veya eş anlamlı olarak kullanıldığı da

¹⁰ Goldfried, M. R., D’zurilla, T. J., *A Behavioral-Analytic Model for Assessing Competence*. In C. Spielberger (Ed.), *Current topics in clinical and community psychology*, 1 s. (151–196), Academic, New York, 1969.

¹¹ Rubin, K. H., Rose-Krasnor, L., *Interpersonal Problem Solving*, In V. B. Van Hassett ve M. Hersen (Eds.), *Handbook of Social Development* 283-323, Plenum, New York, 1992, s.285.

¹² Jenson, W. R., Sloane, H. N. and Young K. R., *Applied behavior analysis in education: A structured teaching approach*, Englewood Cliffs, Prentice Hall, New Jersey, 1988

görülmektedir.¹³ Sosyal yeterlilik, toplum tarafından kabul edilen sosyal davranışları sergileme yeteneğini kapsayan geniş bir kavramdır. Sosyal beceri ise belirli bir sosyal ortamda sergilenen davranış biçimidir. Sosyal yeterlilik, etkililik olarak ele almakta ve algısal duyarlık, sıcaklık, sosyal teknik beceri, esneklik, enerji ve ilişki başlatma ve düz tepki gibi öğeler ile açıklanmaktadır. Bu öğeler, daha çok sosyal ilişkilere dayalı işler yürüten profesyonellerle ilgili olup sosyal beceriden ayırt edilmesi ise oldukça zordur. Kimi araştırmalarda ise sosyal zekâ sosyal teknik beceri olarak sosyal yeterliğin bir ögesi gibi değerlendirilmektedir.¹⁴ Sosyal beceriler konusunda uzlaşma sağlandığında sosyal yeterlikle ilgili olarak uzlaşma sağlamanın temelleri de atılmış olacaktır. Sosyal yeterliğin sosyal becerinin değerlendirilmesi ve bu değerlendirme sonucunda kişinin gelecek davranışları hakkında ipuçları vermesi nedeniyle sosyal yeterlik “becerikli davranışı ortaya koyma yeteneğine sahip olma” olarak da tanımlanmaktadır.¹⁵

Taylor ve Asher, sosyal yeterliliği, belirli sosyal durumlara uygun kişisel hedefleri benimseme ve hedeflere ulaşmada etkili davranışsal stratejileri yerine getirme olarak ifade etmiştir. Attili ise sosyal yeterliliği sosyal başarı gibi gösterirken Howes ise başarılı sosyal işlevselliği yansıtan davranış olarak ifade etmiştir.

Diğer yandan, McFall, yeterlik belli bir görevde bir kişinin genel performansının niteliği ve uygunluğuna işaret eden genel bir değerlendirmedir derken Yeates ve Selman ise yaptıkları çalışmada, sosyal yeterliliği, sosyal bilişsel becerilerin gelişimi ve duygusal kontrol kapasitesi içeren ve belirli durumlarda kendisi ve diğerleriyle ilgili karar verme davranışlarının performansına aracılık eden bilgi olarak açıklamışlardır.¹⁶

¹³ Curan, J. P., Wallender, J.L. ve Farrell, A. D., *Heterosocial skills training*, in L. L. ' Abate ve M. A. Milan (Eds.), *Handbook of social skills training and research* , John Wiley ve Sons ,N. Y, 1985, ss. 136–169.

¹⁴ Argyle, M. and Luo, L., *Happiness and Social Skills. Personality and Individual Difference*, 11 (12), 1990, ss. 255-1261

¹⁵ Trower, P., *Toward a generative model of social skills: A critique and synthesis*, in J.P. Curan & P:M: Monti (Eds.) *Social skills training: A practical handbook for assessment and treatment*, The Guildford Press, N.Y., 1982, ss. 399–428

¹⁶ Yeates, K. O., Selman, R. L., *Social competence in schools: Towards an integrative developmental model for interbention*, *Developmental Review*, 9, 1989, ss.64-100.

Bu beceriyi gözlemleyerek kazanır ya da taklit edebilir. Birey gözlem yoluyla davranışı inceleyerek bazen taklit etmekte bazen de o davranıştan kaçınmaktadır. Oysa taklit davranışı birebir uygulamak anlamındadır.¹⁷ NAEYC (National Association for the Education of Young Children) tarafından çocuklarda gözlenebilir sosyal yeterlilik davranışları tespit etmeye çalışmışlardır. Bireyler, dünyayı başkalarıyla paylaşmayı, duygularını açığa vurmayı sonradan öğrenirler. Bu sonradan öğrenme ile de bireylerde sosyalleşme ile devam eder.¹⁸

Sosyal bir varlık olan kişilerin yaşamında sosyalleşme süreci ayrı bir öneme sahiptir. İçinde bulunan sosyal ortama uygun davranma becerisi olarak tanımlanan sosyal beceriler, kişiler arası ilişkilerin kurulmasında ve sosyal amaçların gerçekleştirilmesinde çok önemli rol oynarlar. Bireyin sosyal kabulü olan davranışlar sergilemesi ve etkili iletişim kurabilmesi için birtakım beceriler edinmesi gereklidir.

Sosyal beceri kavramının ilk bahsedildiği diğer kavram ise sosyal zekadır. Sosyal zeka kavramı Thorndike'ın ortaya attığı bir kavramdır. Thorndike'tan önceki araştırmacılar sosyal zeka ve akademik zekayı ayırt etmeye çalışmışlardır. Sosyal zeka; insanları anlama, onlarla başarılı ilişkiler kurabilme yeteneği olarak tanımlanmıştır. Sosyal beceriler, bireylerin kişilerarası durumlarda çevrelerinden pekiştirme elde etmek veya sürdürmek için kullandıkları belirlenebilir ve öğrenilmiş davranışlardır.¹⁹

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmada öğretmenlerin bazı sosyal becerilere yüksek düzeyde sahip olurken, düşük düzeyde kaldıkları becerilerinde var olduğu belirtilmiştir.²⁰

Sosyal beceriler, kişilerin başkaları ile olumlu etkileşimleri başlatmaları ve sürdürmeleri için önemlidir. Bireyin sosyal becerisi hem duygusal dengesi hem de sosyal ilişkilerinin dengesi için çok önemlidir. Sosyal birer varlık olan insanlar diğer

¹⁷ Senemoğlu, N., *Gelişim, Öğrenme ve Öğretme*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2005.

¹⁸ Binbaşıoğlu, C., *Eğitim Psikolojisi*, Binbaşıoğlu Yayınevi, Ankara, 1978.

¹⁹ Kelly, J., *Social Skills Training: A Practical Guide for Interventions*, NewYork: Springer, 1982, s.3.

²⁰ Avşar, Z., *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi*, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2002

insanlarla birlikte yaşamak durumundadır. Kişilerin çevresel koşullara uyumunda ve öğrencilerin okul başarısında sahip oldukları sosyal davranışlarının önemini büyüktür.

Sosyal becerilerin gelişiminde temelleri atacak kurumlar ise önce aile ve daha sonra eğitim kurumlarıdır. Ailelerin okuldaki eğitim sürecine etkin olarak katılımı hem eğitim programlarının zenginleştirici, hem de çocuğun ve ailenin gelişimini destekleyici nitelik taşımaktadır. Okul, eğitim-öğretim görevini yerine getirirken aile ortamının çocuk üzerindeki etkisine dayanmak ve onlardan yola çıkarak hareket etmek zorundadır.²¹ Sosyal beceri, sosyal açıdan yararlı ve öncelikle başkalarına yararlı olacak şekilde etkileşim kurma yeteneğidir.

Çocuk eğitiminin öneminin artmasıyla birlikte evde de nitelikli bir eğitim verilmesi gerektiği bilincine varılmıştır. Çocuk akranlarından da çok şey öğrenmektedir. Burada etkili olan ise çocuğun rol modeli aramasıdır. Özellikle lise çağlarında çocukların akranlarıyla birlikte yanlış alışkanlıklar edinmeleri, yanlış rolleri model almaları, ve yalan söylemeleri birçok zararlı davranışın benimsemelerine neden olmaktadır.²²

Çocuk için gerekli olan etkin eğitim aile ve öğretmenin birlikte çalışmasıyla gerçekleşir.²³

Okul öncesi dönemde sosyal ilişkiler açısından olumlu davranışlar kazanılmışsa, çocuk okul kurallarına uymada, öğretmeni ve arkadaşları ile iyi ilişkiler kurmada, öğrenim görevlerini yerine getirmede daha başarılı olacaktır.²⁴

Sosyal gelişim, “bireyin sosyal uyarıcıya, özellikle grup yaşamının baskı ve zorunluluklarına karşı duyarlılık geliştirilmesi, grubunda ya da kültüründe başkalarıyla geçinmesi, onlar gibi davranması” olarak tanımlanmaktadır.²⁵ İnsan

²¹ Gürşimşek. İ., *Etkin Öğrenme ve Aile Katılımı*, I. Gürşimşek (Ed.) DEÜ Okulöncesi Eğitim El Kitabı, Ya-Pa Yay, İstanbul, 2002.

²² Bacanlı, H., *Sosyal Beceri Eğitimi*, Ankara: Nobel Yayınevi, 2005.

²³ İşmen, A.E., Yıldız, S., *Okul Öncesi Dönemde Okul-Aile İşbirliği ve Ebeveynin Eğitime Katılımı*, Yaşadıkça Eğitim Dergisi, Sayı:44, Kültür Koleji Yayınları, İstanbul, 1996.

²⁴ Yavuzer, H., 2003, *Okul Çağı Çocuğu*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2003, s.158.

²⁵ Başaran, F., *Psiko-sosyal Gelişim, 7-11 Yaş Çocukları Üzerinde Yapılan Bir Araştırma*, Ankara Üniversitesi, D.T.C. Fak. Yayınları, No:254, 1974.

biyo-kültürel ve sosyal bir varlıktır. Sosyal gelişme bireyin sosyal uyarıcılara, toplum yaşamının problemlerine karşı tepkiler geliştirebilmesinin yanında diğer insanlara uyum sağlaması ve onlar gibi davranabilmesi becerilerinin kazandırılması olarak tanımlanmaktadır.²⁶

Kadish'e göre etkili yaşamak için akademik becerilerden çok yaşam becerilerinin öğrenilmesine gereksinim vardır. Yaşam becerileri adı da verilen bu beceriler; başa çıkma, sosyal beceriler ve iletişim becerileri, problem çözme, karar verme ve çatışma çözme becerileridir. Sosyal beceriler sayesinde insanlar buldukları topluma uyum sağlar. Yaşam becerileri eğitimlerinin, gençlerin potansiyel olarak ciddi sosyal ve sağlık sorunlarından kaçınmalarına yardım etmek için düzenlenen davranışsal yaklaşımlar olduğunu savunurlar.

Temel sosyal becerilerin kazanılmasında okul kadar çevresel ve ailevi şartlar da etkilidir. Eğitim ortamı gençlere ve çocuklara bu becerilerin kazandırılması için yürütülecek olan önleme çalışmalarını gerçekleştirmek için en uygun yerdir. Okullar, tüm dünyada çocukların ve gençlerin gelişimsel gündeminde merkezi bir yerde bulunmaktadır.²⁷ Sosyal çevrede birey bir takım davranışlar sergileyecektir. Bu davranışlar, toplumun istediği davranışlar olacaktır. Sosyal beceriler, kişinin diğerleriyle etkili iletişim kurması ve sosyal kabulü olmayan davranışlardan uzak durmadır.²⁸

Sosyal yeterlilikle sosyal beceri aynı kavramlar değildir. Sosyal yeterlilik, bireyin belli durumdaki performansının genel niteliği hakkında sosyal yargı bildiren geniş bir kavramdır. Sosyal beceri ise sosyal durumda sergilenen davranış biçimidir. Araştırmacılar sosyal yeterliliği, sosyal becerileri veya arkadaşlık ürünlerini bireysel sosyal yeterliliklere bakarak tanımlamaya çalışmışlardır.²⁹ Sosyal beceri, sosyal

²⁶ Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M., *Çocukta Sosyal Gelişim*, Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi, Cilt:5, Sayı:2, 2005, s.2.

²⁷ Korkut, F., *Okullarda Önleyici Rehberlik Hizmetleri*, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 20, 2003, ss.27-42.

²⁸ Gresham, F.M., Noel, G.H., Eliot, S.N., *Teachers as Judges of Social Competence: A Conditional Probability Analysis*, School Psychology Review, 25(1), 1996, ss.108-117.

²⁹ King, R., *Classroom- Based Social Skills Training as Primary Prevention in Kindergarten: Teacher Ratings of Social Functioning*, Ph. Dç Thesis. University of Missouri, ABD, 2000.

yeterlilik ile sonuçlanan belirli durumlarda gösterilen davranışlardır. Sosyal beceriler, bireylerin kişilerarası durumlarda çevrelerinden pekiştirme elde etmek veya sürdürmek için kullandıkları belirlenebilir öğrenilmiş davranışlar olarak tanımlanmıştır.

Gresham, sosyal yeterliliğin tanımlama, sınıflama ve toplumda bireyselleşme için öncelikli öneme sahip olan uyum davranışları ve sosyal beceriler olmak üzere iki alt alandan oluştuğu görüşündedir. Cartledge ve Milburn' e göre sosyal beceriler öğrenilmiş davranışlardır. Sosyal beceri kazanımında içsel ve çevresel faktörler etkindir. Aileler, çocukların sosyal beceri kazanımında ilk etkindir. İkinci etken ise, çocuğun karşılaştığı okul öncesi eğitim çevresi yani arkadaşları ve öğretmenleridir.³⁰

Sosyal beceriler, sosyal yeterliliğin gözlenebilir, ölçülebilir diğer bir boyutunu oluşturmaktadır. McFall, sosyal becerilerin, belirli durumlarda gösterilen diğerlerinin sosyal yeterliliğine ilişkin kararlarıyla sonuçlanan davranışlar olduğunu savunmuştur.

Sosyal yeterlilik, sosyal beceriyi de içine alan geniş bir kavramdır. Sosyal olarak yeterli olan bireyler sosyal beceriye de sahiplerdir. Ancak bireylerin sahip oldukları bu becerileri hangi durumlarda ve nasıl kullanacaklarını yeterince öğrenmemiş olmaları sosyal beceri eksikliğini doğurmaktadır.³¹

Sosyal beceri kavramının tanımlanması, becerilerin kişilik, zeka, dil, algı, değer, tutum, becerilerin kullanıldığı ortam gibi çeşitli değişkenlerden etkileniyor olması nedeniyle oldukça güçtür. Sosyal becerileri etkileyen değişkenlerin çok olması, farklı disiplin alanlarında çalışılması ve her disiplin alanının kavrama bakış açısında farklılıklar olması nedeniyle çeşitli tanımlamaları yapılmıştır.³²

Sosyal beceriler, çeşitli değişkenlerle ilişkilendirilmiştir. Bu değişkenler arasında, bağlanma stili, sosyal yeterlilik, cinsiyet ve anne-babanın çocuklarıyla ilişkileri yer almaktadır. Örneğin, çocukların ve ebeveynlerin görüşlerine göre

³⁰ Cartledge, G. ve Milburn, J.F., *Social skills assessment and teaching in the schools*, in T.R. Kratochwill (Ed.) *Advances in School Psychology*, Vol. 3 (pp. 175–235). London: Lawrence Erlbaum Ass., 1983.

³¹ Hops, H., *Children's Social Competence and Skill: Current Research Practices and Future Directions. Behavior Therapy*, 14, 1983, ss.3-18.

³² Çiftçi, İ. ve Sucuoğlu, B., *Sosyal Beceri Öğretimi*, Kök Yay. Ankara, 2003.

arkadaşlık becerisinin akran kabulü ile ilişkili olduğunu ve öğretmenlerin düşüncelerine göre, arkadaş kabulü ne kadar fazla ise geri çekilmenin ve utangaçlığın o kadar düşük olduğunu saptanmıştır. Erken çocukluk döneminde ailenin çocuk yetiştirme tutumu ile eğitime katılımının çocukların psiko-sosyal gelişimi konusunda yapılan araştırma sonucunda ailenin eğitime katılımı ile çocukların psiko-sosyal gelişimi arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.³³ Anaokuluna devam eden 540 çocuk üzerinde yapılan araştırmada, öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin sosyo-demografik özelliklere göre anlamlı farklılık gösterdiği ortaya konmuştur.³⁴ Choi ve Kim yaptıkları araştırmada, düşük arkadaş kabulünün sosyal olarak uygun olmayan davranış örüntüleriyle ilişkili olduğunu belirtmişlerdir.

2.2. Sosyal Beceri Boyutları

Bahsedilen tanımlara bağlı olarak sosyal becerileri oluşturan çeşitli yapılar oluşturulmuştur. Yapı bilim literatürde dünyasında en çok yer alan ve en çok kabul görenlerden birisi Sosyal Beceri Envanteri'dir.³⁵

Riggio'nun geliştirmiş olduğu Sosyal Beceri Envanteri'nde (Social Skills Inventory) sosyal beceri ve sosyal becerileri oluşturan yapılar aşağıdaki gibi ele alınmaktadır: Bunlar:

- (1) Duyuşsal anlatımcılık (emotional expressivity),
- (2) Duyuşsal duyarlık (emotional sensitivity),
- (3) Duyuşsal kontrol (emotional control),
- (4) Sosyal anlatımcılık (social expressivity),
- (5) Sosyal duyarlık (social sensitivity),

³³ Gürşimşek, I., Girgin, G., Harmanlı, Z., *Ailenin Çocuk Yetiştirme Tutumu ve Eğitime Katılımının Okul Öncesi Dönemde Psiko-sosyal Gelişime Etkisi*, Marmara Üniversitesi Uluslar Arası Katılım, 2000 Yıllarda birinci Öğretme ve Öğrenme Sempozyumu, İstanbul, 2001.

³⁴ McClelland, M., Morrison, F.J., Holmes, D.L., *Children at Risk for Early Academic Problems: The Role of Learning- Related Social Skills, Research in Developmental Disabilities*, V.25,5, 2004, ss.399-412.

³⁵ Riggio, R.E., , *Assessment of Basic Social Skills, Journal of Personality and Social Psychology*, 51 (3), 1986,s.649-660.

(6) Sosyal kontrol (social control) şeklinde ifade edilmektedir.³⁶

Duyuşsal anlatımcılık (emotional expressivity): Bireylerin sözel olmayan iletişim becerilerini, özellikle duyuşsal mesajları gönderme becerilerini ifade etmektedir. Duyuşsal anlatımcılık bireylerin sözel olmayan iletişim becerilerini, özellikle duyuşsal mesajları gönderme becerilerini ifade etmektedir. Bu yapı ayrıca bireyler arası etkileşimde eğilimlerin sözel olmayan anlatım yönünü ve duyuşsal durumları tam olarak ifade etme becerileri olarak tanımlanmaktadır. Duyuşsal anlatımcı birey, canlı ve neşelidir bu becerileri ile diğer insanları etkileyebilir.

Duyuşsal duyarlık (emotional sensitivity): Diğerlerinin sözel olmayan mesajlarını alma ve anlamlandırma becerisi ifade eder. Duyuşsal duyarlık, başkalarının sözel olmayan iletişimlerini alma, anlama ve yorumlama becerilerini ifade etmektedir. Duyuşsal yönden duyarlı bireyler, başka bireylerin duyuşsal imalarını doğru ve tam olarak yorumlarlar. Başka bireyler, duyuşsal olarak duyarlı bireyleri çabuk etkileyebilirler. Bu yapıya sahip olan bireyler, başkalarının duyuşsal durumlarını empatik olarak ifade edebilirler.

Duyuşsal kontrol (emotional control): Bireylerin duyuşsal ve sözel olmayan tepkilerini düzenleme ve kontrol becerileriyle ilgilidir. Duyuşsal kontrol, bireylerin duyuşsal ve sözel olmayan tepkilerini düzenleme ve kontrol becerilerini içermektedir. Duyuşsal kontrol, belli başlı duyguları yetenekle birleştirme ve bu duyguları bir maske altında gizleme becerilerini kapsar. Örneğin, bir şakaya uygun ortamda gülmek veya üzüntüyü gizlemek için neşeli bir yüz ifadesi sergilemek gibi. Bu yapıya sahip olan bireyler duygularını göstermeye karşı kontrol etme eğilimindedirler.

Sosyal anlatımcılık (social expressivity): Bireylerin birbirleriyle sosyal iletişim kurma ve iletişime katılma becerilerini ifade etmektedir. Sosyal anlatımcılık, sözel anlatımcılığı ve bireylerin birbirleriyle sosyal iletişim kurma ve iletişime katılma becerilerini ifade etmektedir. Diğer bir deyişle sosyal yakınlaşmadaki becerileri göstermektedir. Bu yapıya sahip olanlar, cana yakın sosyal ya da herhangi bir konuda sohbeti başlatma ve yönlendirme becerilerine sahiptirler. Ayrıca bu yapı sözel akıcılıkla da ilişkilidir. Sosyal anlatımcı bireyler söylemek istediklerini içeriğe bağlı

³⁶ Riggio, R. E. , *Social Skills Inventory*, Consulting Psychologists Press, Inc. ,1989

olmaksızın kendi başlarına konuşmayı kolaylıkla yönlendirebilirler. Diğer bir deyişle spontan bir şekilde konuşmayı sürdürebilirler.

Sosyal kontrol (social control): Sosyal rol oynama ve bireyin sosyal olarak kendini ortaya koyma becerilerini ifade eder. Bu yapı, sosyal rol oynama ve bireyin sosyal olarak kendini ortaya koyma becerilerini ifade etmektedir. Sosyal kontrol becerisi gelişmiş bireyler, herhangi bir sosyal durumda ortama uygun hareket eden, kendinden emin ve sosyal durumlara kolayca ayak uydurabilen bireylerdir. Sosyal kontrol becerisi aynı zamanda, sosyal etkileşim sırasında yapılan iletişimin içeriği ve yönlendirilmesi konusunda da bireylere yardımcı olmaktadır.

Sosyal duyarlılık (social sensitivity): Diğerlerinin sözel iletişimlerini alma, anlama ve yorumlama becerilerini içermektedir. Bu yapı, başkalarının sözel iletişimlerini alma, anlama ve yorumlama becerilerini içermektedir. Bunun yanı sıra, bireylerin uygun sosyal davranışları yönlendiren normları anlamak ve bireysel duyarlılığı da yansıtmaktadır. Sosyal duyarlı bireyler, sosyal davranışları sergilerken sosyal normlara özen gösterirler ve ortama uygun hareket etme bilincindedirler. Bu yapı sosyal etkileşime katılmayı engelleyen bireysel bilinci de yansıtabilmektedir.

2.3. Sözlü İletişim Yetenekleri

Sözlü iletişim, konuşarak gerçekleştirdiğimiz iletişimdir. İki kişinin karşılıklı konuşmasında olduğu gibi doğrudan ya da telefon görüşmelerinde olduğu gibi uzaktan ve dolaylı olabilir. Sözlü iletişim becerileri gelişmiş birisinde bulunması gereken başlıca nitelikler şöyle sıralanabilir.³⁷

- Sesleri doğru boğumlama
- Sesleri yutmama
- Sesleri karıştırmama
- Başlanılan cümleyi anlamlı yargılarla bitirme
- Yabancı kelime kullanmama

³⁷ Öztürk, A., *Tiyatro Dersinin Öğretmen Adaylarındaki Sözel İletişim Becerilerine Etkileri*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 1997, ss.25-33.

- Gereksiz kelime kullanmama
- Mantıkça çelişik cümle kurmama
- Yineleme yapmama
- Sesin alçaklık ve yükseklik olanaklarını kullanma
- Derin, çabuk, düzenli ve gürültüsüz soluk alma
- Göğüs boşluğundan ve diyaframdan soluk alma
- Soluk alırken konuşmama
- Kelimeleri doğru ve anlaşılır biçimde söyleme
- Sözcük ve cümleleri doğru ve anlamına göre vurgulama
- Açık, anlaşılır ve doğru cümleler kurma
- Konuya ve konuşmanın düzeyine uygun bir tonla konuşma
- Konuşmanın akışını bozacak duraksamalar yapmama
- Söz, jest, mimik uyumunu sağlayarak konuşma
- Tekrarlara yer vermeden konuşma
- Yerel ağız ve argo söyleyişlere yer vermeme
- Konuşurken gereksiz sesler çıkarmama
- Gereksiz ayrıntılara girmeme
- İşitilebilir bir sesle konuşma

Yapılan araştırmada, katılımcıların doldurduğu anketin sözlü iletişim becerileri ifadeleri aşağıda gösterilmiştir.

- Diğerlerinin sözlerini kesmeden konuşmaya katılır
- Dinlediğini gösterir – diğerlerinin söylediğini tekrar eder ve doğru anlayıp anlamadığını sorar
- Diğerlerinin duygularını anlamaya çalışır
- Diğerlerinin duygularını dile getirir
- Diğerlerinin konuşmalarını takip ettiğini göstermek için kısa destek ifadeleri kullanır
- Konuşmanın devamı için açık uçlu sorular sorar
- İhtiyacı olduğunda yardım rica eder

2.4. Sözsüz İletişim Becerisi

Yapılan araştırmada katılımcıların sözsüz iletişim becerilerini ortaya koymak için aşağıdaki ifadeler kullanılmıştır.

- Açık bir duruş sergiler
- Konuştuğu kişinin yüzüne bakar
- İlgisi göstermek için öne yaklaşır
- Göz teması kurar
- Rahat görünür

2.5. Kişisel Bakım

Bireyin becerileri olarak bir çok açıdan değerlendirme yapmak mümkündür. Yapılan araştırmada katılımcıların kişisel bakım becerilerini ortaya koymak için aşağıdaki ifadeler kullanılmıştır.

- Kendini besleyebilir
- Duruma uygun olarak temiz ve bakımlı görünür
- Duygularını tanıyabilir ve ifade edebilir
- Kendine saygısı vardır
- Gruplara katılır
- Mizah duygusu vardır

- Olumlu bir görünüşü vardır

2.6. İletişim Engelleri

Kişilerarası iletişimde gerek bireyden gerekse çevreden kaynaklanan bir çok engelden söz etmek mümkündür. Psikolojik engeller çoğunlukla, verici ve alıcının görüş çerçeveleri, duygu ve heyecanları, saplantılar, ön yargılardır. Bu engeller, kimi zaman ise konuşma ve yazı dilindeki fark ve anlaşmazlıklardan kaynaklanırlar. Ancak, genel olarak bu engelleri sıralamak gerekirse bunlar aşağıdaki gibi ifade edilebilir.

- Kişi, Kişiler ve Gruplar Arası Engeller
- Düşünüş ve Yargıya Varmada Yapılan Hatalar
- Dolaylı Aktarım
- Fizyoloji -Ortam Şartları
- Geçmişin Hesapları
- Stres ve Sakıncalı Konular

Yapılan araştırmada ise iletişim engellerini ortaya koymak için aşağıdaki ifadeler kullanılmıştır.

- Dikkat eksikliği - Bilgilerin bir kısmını kaçıır
- Cevabı 'evet' ya da 'hayır' olan kapalı sorular sorar
- Ses seviyesi-Çok yüksek ya da düşük sesle konuşur
- Konuşma temposu- Çok yavaş ya da hızlı konuşur
- Diğerlerinin sözünü keser
- Çok sessiz – Nadiren konuşur
- Çevresindekilere emir verir ve patronluk taslar
- Eleştiri – Diğerlerini yargılar ya da değerlendirir
- Nazik değildir, diğerlerinin duygularını küçümser

2.7. Kişisel Kontrol

Kişisel kontrol, örneğin strese gösterilen tepkilerin kontrolü gibi düşünüldüğünde bunların; fizyolojik, duygusal, bilişsel ve davranışsal tepkiler olduğunu söylemek mümkündür. Bu tepkiler, öfke, kızgınlık ve sinirlilik gibi ya da kendimize yönelik yetersizlik çaresizlik ve çökkünlük hissi olarak ortaya çıkar.

- Sıra olur, kendi sırasını bekler
- Beklemenin verdiği stresle başa çıkma yeteneği vardır
- Diğerleriyle ortaya çıkan çatışmaları etkili bir şekilde yönetir
- Diğerleriyle pazarlık yapabilir ve uzlaşır
- Öfkesini hakaret etmeden, gözdağı vermeden ve yıkıcı olmadan etkili bir şekilde yönetir
- Kavgadan ve agresif davranışlardan kaçınır
- Kendi haklarında almada ısrarcı olur, kabalık yapmadan isteklerini söyler
- Gereksiz harcamalardan kaçınır
- Ani karar vermekten kaçınır
- Diğerlerini incitecek ifadelerden kaçınır
- Diğerlerine uygunsuz dokunmalardan, temasından kaçınır
- Rahat olabilir
- Kıpırdamadan sakince oturabilir

2.8. İlişki Yeteneği

Yapılan araştırmada ilişki yeteneğini ortaya koymak için aşağıdaki ifadeler kullanılmıştır.

- Diğerlerinin gereksinimleri konusunda duyarlıdır
- Sabırlıdır; önce diğerlerinin ihtiyaçlarını karşılamasına izin verir
- Yaratıcıdır
- Başkalarıyla olmaktan mutluluk duyar

- Esnektir; akıŖa uyar
- Diğerlerinin sınırlarına (haklarına) saygı gösterir
- Diğerlerine saygılı davranır
- Diğerlerinin farklılıklarına hoŖgr gösterir
- Diğerlerinin davetlerini kabul eder
- Kapalılığı ve mahremiyeti hoŖ görür ve uzaklaŖmaz
- En az 3 tane yakın arkadaŖı vardır

III. BÖLÜM

İLKÖĞRETİM OKULLARI 7. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİLERİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okulları 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin sosyal becerileri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu amaçla Küçükçekmece’de iki ayrı ilköğretim okulu öğrencileri üzerinde bir anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. İlköğretim okulları 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin sosyal becerilerinin öğrencilerin kişilik özellikleri ile ilişkili olduğu varsayılarak ile öğrencilerin kişilik özellikleri ile sosyal beceri arasındaki ilişki ele alınmıştır.

3.2. Araştırmanın Modeli ve Kapsamı

Araştırma tanımlayıcı araştırma modeli ile gerçekleştirilmiştir. Tanımlayıcı araştırma, bir problemle ilgili durumları, değişkenleri ve değişkenler arasındaki ilişkileri tanımlamaya yönelik olarak gerçekleştirilen bir araştırmadır. Buna göre araştırmada, öğrencilerinin sosyal becerileri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişki incelenmiştir.

3.3. Varsayımlar ve Kısıtlar

Araştırmada uygulanan test ve anketlerin katılımcılar tarafından doğru ve aynı şekilde algılandığı ve verilen cevapların katılımcıların gerçek durum ve tutumlarını yansıttığı varsayılmıştır. Araştırmanın zaman, maliyet, uygulama imkanı vb. lerine bağlı olarak belirli kısıtları vardır. Ayrıca, diğer kısıtlar ile uygulama ve kontrol açısından uygunluğu göz önüne alınarak araştırma, bir kaç ilköğretim okulunda uygulanan ankete katılanlarla sınırlı tutulmuştur. Kısıtları dolayısıyla, araştırmada elde edilen sonuçlar örneklem için geçerli olup genelleştirme iddiası taşımamaktadır.

3.4. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplamak amacıyla anket uygulamasından faydalanılmıştır. Araştırmada yararlanılan ölçekler daha önceden başka çalışmalarda kullanılmış ölçeklerden oluşmaktadır.

3.5.Ana Kitle ve Örneklem

Anket 7. sınıf öğrencilerinden 131 kişiye, 8. sınıf öğrencilerinden ise 177 kişiye uygulanmıştır. Ankete toplam 308 öğrenci katılmıştır.

3.6. Kullanılan İstatistik Yöntemler

Araştırmada Sosyal Yetenekler Envanteri kullanılmıştır. Bu envanter üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde 7. ve 8. sınıf öğrencilerin sosyal yeterlilik ve sosyal becerileri ölçülmeye çalışılmıştır. Bu özelliklerini 0: Hiçbir zaman 1: Bazen 2: Her zaman şeklinde değerlendirmeleri istenmiştir. İkinci bölümde kişilik özellikleri ölçülmeye çalışılmıştır ve (a) Bütünüyle doğru (b) Doğru (c) Ne doğru ne değil (d) Doğru değil (e) Hiç doğru değil şeklinde değerlendirme yapmaları sağlanmıştır. Üçüncü bölümde ise demografik özellikler ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Uygulamadan sonra eksiksiz yanıtladığı belirlenen ölçme araçları SPSS paket programına girilmiş ve alt amaçlar doğrultusunda analizleri yapılmıştır.

Öğrenciler hakkında bazı kişisel bilgiler frekans ve yüzde olarak sunulmuştur.

Bulguların analizinde oluşturulan hipotezler doğrultusunda 7. ve 8. sınıflar için değişkenlerin bağımlı olup olmadığı ki-kare testi ile ölçülmüştür. Daha sonra korelasyon analizi uygulanarak değişkenle arasındaki ilişki kuvveti ortaya konulmuştur.

Tablo1’de sosyal yeterlilik ve soysa becerileri ölçeğinin Cronbach α değerleri gösterilmiştir.

Tablo1.Sosyal Yeterlilik ve Soysa Becerileri Ölçeğinin Cronbach α Değerleri

Sosyal Yeterlilik ve Sosyal Beceri Ölçeğinin Boyutları	Cronbach α değerleri	
	7.Sınıf	8.Sınıf
Temel Davranışlar	0,69	0,73
Sözlü İletişim Yetenekleri	0,62	0,67
Sözsüz İletişim Becerisi	0,57	0,65
Kişisel Bakım	0,61	0,69
İletişim Engelleri	0,75	0,74
Kişisel Kontrol	0,72	0,71
İlişki Yeteneği	0,69	0,76

Tablo2’de kişilik özellikleri ölçeğinin Cronbach α değerleri gösterilmiştir.

Tablo2.Kişilik Özellikleri Ölçeğinin Cronbach α Değerleri

Kişilik Özellikleri Ölçeğinin Boyutları	Cronbach α değerleri	
	7.Sınıf	8.Sınıf
Açıklık	0,60	0,76
Dışa Dönüklük	0,73	0,75
Duygusal Denge	0,74	0,78
Geçimlilik	0,65	0,72
Sorumluluk	0,82	0,84

3.7. Hipotezler

Araştırmada test edilmek üzere aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir:

- H1: Kişisel özelliklerden açıklık, sosyal becerilerden kişisel bakıma bağımlıdır.
- H2: Kişisel özelliklerden dışa dönüklük, sosyal becerilerden sözsüz iletişime bağımlıdır.
- H3: Kişisel özelliklerden dışa dönüklük, sosyal becerilerden kişisel bakıma bağımlıdır.
- H4: Kişisel özelliklerden açıklık, sosyal becerilerden sözsüz iletişime bağımlıdır
- H5: Kişisel özelliklerden duygusal denge, sosyal becerilerden sözlü iletişime bağımlıdır.
- H6: Kişisel özelliklerden açıklık, sosyal becerilerden temel davranışlara bağımlıdır
- H7: Kişisel özelliklerden duygusal denge, sosyal becerilerden temel davranışlara bağımlıdır.
- H8: Kişisel özelliklerden dışa dönüklük, sosyal becerilerden temel davranışlara bağımlıdır.
- H9: Kişisel özelliklerden geçimlilik, sosyal becerilerden sözsüz iletişime bağımlıdır.
- H10: Kişisel özelliklerden geçimlilik, sosyal becerilerden temel davranışlara bağımlıdır.
- H11: Kişisel özelliklerden duygusal denge, sosyal becerilerden sözsüz iletişime bağımlıdır.
- H12: Kişisel özelliklerden geçimlilik, sosyal becerilerden kişisel kontrole bağımlıdır.
- H13: Kişisel özelliklerden sorumluluk, sosyal becerilerden sözsüz iletişime bağımlıdır
- H14: Kişisel özelliklerden sorumluluk, sosyal becerilerden temel davranışlara bağımlıdır
- H15: Kişisel özelliklerden sorumluluk, sosyal becerilerden kişisel bakıma bağımlıdır
- H16: Kişisel özelliklerden sorumluluk, sosyal becerilerden kişisel kontrole bağımlıdır
- H17: Kişisel özelliklerden sorumluluk, sosyal becerilerden ilişki yeteneğine bağımlıdır
- H18: Kişisel özelliklerden sorumluluk, sosyal becerilerden sözlü iletişime bağımlıdır.

3.8. Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin verdiği cevaplar doğrultusunda yapılan analizler sonucu aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

3.8.1. Ankete katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özellikleri

Ankete katılan 7. Sınıf öğrencilerinin demografik özellikleri incelendiğinde aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo3 'de ankete katılan 7. sınıf öğrencilerinin annelerinin eğitim durumu görülmektedir. Buna göre ankete katılan 131 öğrencinin %93,9 unun annesi ilköğretim, % 6,1 inin annesi lise eğitimi almıştır. Ankete katılanlar arasında annesinin eğitim durumu Üniversite, Yüksek Lisans, Doktora eğitimi olan öğrenci bulunmamaktadır.

Tablo3. Ankete Katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumu

Annenin Eğitim Durumu	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
İlköğretim	123	93,9	93,9
Lise	8	6,1	100,0
Toplam	131	100,0	

Tablo4 'te ankete katılan 7. sınıf öğrencilerinin babalarının eğitim durumu görülmektedir. Buna göre ankete katılan 131 öğrencinin %78,6 sının babası ilköğretim, % 16,8 inin babası lise, %4,6 sının babası üniversite eğitimi almıştır. Ankete katılanlar arasında babasının eğitim durumu Yüksek Lisans, Doktora olan öğrenci bulunmamaktadır.

Tablo 4. Ankete Katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumu

Babanın Eğitim Durumu	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
İlköğretim	103	78,6	78,6
Lise	22	16,8	95,4
Üniversite	6	4,6	100,0
Toplam	131	100,0	

Tablo5 ‘te ankete katılan 7. sınıf öğrencilerinin annelerinin meslek durumu görülmektedir. Buna göre %74,8 ev hanımı, %20,6 işçi, %4,6 serbest meslektir.

Tablo 5. Ankete Katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Durumu

Annenin Mesleği	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Ev Hanımı	98	74,8	74,8
İşçi	27	20,6	95,4
Serbest Meslek	6	4,6	100,0
Toplam	131	100,0	

Tablo 6 ‘da ankete katılan 7. sınıf öğrencilerinin babalarının meslek durumu görülmektedir. Buna göre % 58 işçi, % 3,8 memur, % 32,8 serbest meslek, % 5,3 işsizdir.

Tablo 6. Ankete Katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Meslek Durumu

Babanın Mesleği	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
İşçi	76	58,0	58,0
Memur	5	3,8	61,8
Serbest Meslek	43	32,8	94,7
İşsiz	7	5,3	100,0
Toplam	131	100,0	

Tablo7 'de ankete katılan 7. sınıf öğrencilerinin kardeş sayıları görülmektedir. Buna göre 1 kardeşi olanlar %9,2, 2 kardeşi olanlar %26, 3 kardeşi olanlar % 35,1, 4 kardeşi olanlar 13,7, 5 ve daha fazla kardeşi olanlar %16 dır.

Tablo 7. Ankete Katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Kardeş Sayısı

Kardeş Sayısı	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
1	12	9,2	9,2
2	34	26,0	35,1
3	46	35,1	70,2
4	18	13,7	84,0
5 ve üstü	21	16,0	100,0
Toplam	131	100,0	

Tablo8'de ankete katılan 7. sınıf öğrencilerinin aile durumu görülmektedir. Buna göre %95,4 ü evli, %1,5'i boşanmış, % 2,3'ü dul, %0,8 i ayrı yaşamaktadır.

Tablo 8. Ankete Katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Aile Durumu

Aile Durumu	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evli	125	95,4	95,4
Boşanmış	2	1,5	96,9
Dul	3	2,3	99,2
Ayrı Yaşıyor	1	,8	100,0
Toplam	131	100,0	

Tablo9 'da ankete katılan 7. sınıf öğrencilerinin gelir durumu görülmektedir. Buna göre % 57,3 'ü 1000 TL'den az, % 35,9 1000-2000 TL arası , % 1,5 2000-3000 TL arası , % 5,3 3000 TL ve yukarısidir.

Tablo 9. Ankete Katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Gelir Durumu

Gelir	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
1000 TL'den az	75	57,3	57,3
1000-2000 TL arası	47	35,9	93,1
2000-3000 TL arası	2	1,5	94,7
3000 TL ve yukarısi	7	5,3	100,0
Toplam	131	100,0	

Tablo10 ‘da ankete katılan 7. sınıf öğrencilerinin sosyal güvenlik durumları görülmektedir. Buna göre sosyal güvenliği olmayan %19,8, SSK %63,4, Bağ-kur 10,7, Emekli Sandığı 1,5, özel sigorta 4,6’dır.

Tablo 10. Ankete Katılan 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Güvenlik Durumu

Sosyal Güvenlik	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Yok	26	19,8	19,8
SSK	83	63,4	83,2
Bağ-kur	14	10,7	93,9
Emekli Sandığı	2	1,5	95,4
Özel Sigorta	6	4,6	100,0
Toplam	131	100,0	

3.8.2. Ankete katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Demografik Özellikleri

Ankete katılan 8. Sınıf öğrencilerinin demografik özellikleri incelendiğinde aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo11 ‘de ankete katılan 8. sınıf öğrencilerinin annelerinin eğitim durumu görülmektedir. Buna göre ankete katılan 177 öğrencinin %97,2 sinin annesi ilköğretim, % 2,8 inin annesi lise eğitimi almıştır. Ankete katılanlar arasında annesinin eğitim durumu Üniversite, Yüksek Lisans, Doktora eğitimi olan öğrenci bulunmamaktadır.

Tablo 11. Ankete Katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumu

Annenin Eğitim Durumu	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
İlköğretim	172	97,2	97,2
Lise	5	2,8	100,0
Toplam	177	100,0	

Tablo12 'de ankete katılan 8. sınıf öğrencilerinin babalarının eğitim durumu görülmektedir. Buna göre ankete katılan 177 öğrencinin %80,8 inin babası ilköğretim, % 17,5 inin babası lise, %1,7 sinin babası üniversite eğitimi almıştır. Ankete katılanlar arasında babasının eğitim durumu Yüksek Lisans, Doktora olan öğrenci bulunmamaktadır.

Tablo12. Ankete Katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumu

Babanın Eğitim Durumu	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
İlköğretim	143	80,8	80,8
Lise	31	17,5	98,3
Üniversite	3	1,7	100,0
Toplam	177	100,0	

Tablo13 'te ankete katılan 8. sınıf öğrencilerinin annelerinin meslek durumu görülmektedir. Buna göre %76,3 ev hanımı, % 16,9 işçi, % 6,8 serbest meslektir.

Tablo13.Ankete Katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Annelerinin Meslek Durumu

Annenin Mesleği	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Ev Hanımı	135	76,3	76,3
İşçi	30	16,9	93,2
Serbest Meslek	12	6,8	100,0
Toplam	177	100,0	

Tablo14 ‘te ankete katılan 8. sınıf öğrencilerinin babalarının meslek durumu görülmektedir. Buna göre % 53,1 işçi, % 4,5 memur, % 33,3 serbest meslek, % 9 işsizdir.

Tablo14.Ankete Katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Babalarının Meslek Durumu

Babannın Mesleği	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
İşçi	94	53,1	53,1
Memur	8	4,5	57,6
Serbest Meslek	59	33,3	91,0
İşsiz	16	9,0	100,0
Toplam	177	100,0	

Tablo15 ‘te ankete katılan 8. sınıf öğrencilerinin kardeş sayıları görülmektedir.Buna göre 1 kardeşi olanlar % 5,1 , 2 kardeşi olanlar % 30,5, 3 kardeşi olanlar % 31,6, 4 kardeşi olanlar 14,1, 5 ve daha fazla kardeşi olanlar %18,6 dır.

Tablo15.Ankete Katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Kardeş Sayısı

Kardeş Sayısı	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
1	9	5,1	5,1
2	54	30,5	35,6
3	56	31,6	67,2
4	25	14,1	81,4
5 ve üstü	33	18,6	100,0
Toplam	177	100,0	

Tablo16 ‘da ankete katılan 8. sınıf öğrencilerinin aile durumu görülmektedir. Buna göre %91’i evli, %1,7’si boşanmış, % 5,1’i dul, %1,7’ si ayrı yaşamaktadır.

Tablo16.Ankete Katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Aile Durumu

Aile Durumu	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evli	161	91,0	91,5
Boşanmış	3	1,7	93,2
Dul	9	5,1	98,3
Ayrı Yaşiyor	3	1,7	100,0
Toplam	176	99,4	

Tablo17 'de ankete katılan 8. sınıf öğrencilerinin gelir durumu görülmektedir. Buna göre % 59,3 'ü 1000 TL'den az, % 32,2'si 1000-2000 TL arası , % 4,5' i 2000-3000 TL arası , % 3,4'ü 3000 TL ve yukarısidır.

Tablo17.Ankete Katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Gelir Durumu

Gelir	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
1000 TL'den az	105	59,3	59,7
1000-2000 TL arası	57	32,2	92,0
2000-3000 TL arası	8	4,5	96,6
3000 TL ve yukarısi	6	3,4	100,0
Toplam	176	99,4	

Tablo18 'de ankete katılan 8. sınıf öğrencilerinin sosyal güvenlik durumları görülmektedir.Buna göre sosyal güvenliği olmayan % 22, SSK % 59,9, Bağ-kur 6,2, Emekli Sandığı 6,2, özel sigorta 5,6 'dır.

Tablo18.Ankete Katılan 8. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Güvenlik Durumu

Sosyal Güvenlik	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Yok	39	22,0	22,0
SSK	106	59,9	81,9
Bağ-kur	11	6,2	88,1
Emekli Sandığı	11	6,2	94,4
Özel Sigorta	10	5,6	100,0
Toplam	177	100,0	

3.8.3.Temel Davranışlarla İlgili Bulgular

7. sınıf öğrencilerinin temel davranış ifadelerine verdikleri cevaplar doğrultusunda bu ifadelerin ortalamaları ve standart sapmaları Tablo19’da görülmektedir.

“Övgüleri önemsiz görmeden kabul eder”, “Yemek masasından izin alarak kalkar” ifadeleri dışında tüm ifadelerin ortalaması 1,5 değerinden yüksek çıkmıştır. “Özür diler”,”Selamlaşmalarda uygun kelimeler kullanır”,”Yemek yerken ağzını kapatır ve ev sahibinin düzenine uyar”,”Ev sahibiyken misafirlerini rahat ettirir” ifadelerinin dışındaki ifadelerin standart sapması 0,5 değerinden yüksek çıkmıştır.

Tablo19. Temel Davranış İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (7.sınıf)

Temel Davranışlarla ilgili ifadeler	Ortalama	Standart Sapma
Lütfen, teşekkür ederim ve rica ederim gibi nezaket sözcüklerini kullanır	1,56	0,51
Beğendiğini ifade eder	1,60	0,54
Övgüleri önemsiz görmeden kabul eder	0,95	0,68
Özür diler	1,79	0,49
Diğerlerinin özürlerini kabul eder	1,58	0,54
Kendisini tanıtır	1,52	0,59
Selamlaşmalarda uygun kelimeler kullanır	1,77	0,45
Telefon konuşmalarında yerinde ifadeler kullanır	1,54	0,60
Konuşmayı uygun şekilde sonlandırır	1,59	0,51
Yemek yerken ağızını kapatır ve ev sahibinin düzenine uyar	1,87	0,40
Peçete kullanır, sofrada ihtiyacı olanı kibarca uzatılmasını ister ve dirseklerini masaya koymaz	1,68	0,51
Yemek masasından izin alarak kalkar	1,06	0,69
Ev sahibiyken misafirlerini rahat ettirir	1,8	0,45
Diğerlerine yardım etmeyi teklif eder	1,5	0,54

8. sınıf öğrencilerinin temel davranış ifadelerine verdikleri cevaplar doğrultusunda bu ifadelerin ortalamaları ve standart sapmaları Tablo20’de görülmektedir.

“Lütfen, teşekkür ederim ve rica ederim gibi nezaket sözcüklerini kullanır”, “Övgüleri önemsiz görmeden kabul eder”, “Yemek masasından izin alarak kalkar” ifadeleri dışında tüm ifadelerin ortalaması 1,5 değerinden yüksek çıkmıştır.

“Selamlaşmalarda uygun kelimeler kullanır”, “Yemek yerken ağzını kapatır ve ev sahibinin düzenine uyar”, “Yemek yerken ağzını kapatır ve ev sahibinin düzenine uyar”, “Ev sahibiyken misafirlerini rahat ettirir” ifadelerinin dışındaki ifadelerin standart sapması 0,5 değerinden yüksek çıkmıştır.

Tablo20. Temel Davranış İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (8.sınıf)

Temel Davranışlarla ilgili ifadeler	Ortalama	Standart Sapma
Lütfen, teşekkür ederim ve rica ederim gibi nezaket sözcüklerini kullanır	1,47	0,52
Beğendiğini ifade eder	1,58	0,58
Övgüleri önemsiz görmeden kabul eder	1,06	0,70
Özür diler	1,66	0,52
Diğerlerinin özürlerini kabul eder	1,63	0,55
Kendisini tanıtır	1,60	0,57
Selamlaşmalarda uygun kelimeler kullanır	1,78	0,45
Telefon konuşmalarında yerinde ifadeler kullanır	1,56	0,59
Konuşmayı uygun şekilde sonlandırır	1,62	0,51
Yemek yerken ağızını kapatır ve ev sahibinin düzenine uyar	1,90	0,34
Peçete kullanır, sofrada ihtiyacı olanı kibarca uzatılmasını ister ve dirseklerini masaya koymaz	1,66	0,53
Yemek masasından izin alarak kalkar	1,06	0,67
Ev sahibiyken misafirlerini rahat ettirir	1,81	0,42
Diğerlerine yardım etmeyi teklif eder	1,56	0,58

3.8.4. Sözlü İletişim Yetenekleri ile İlgili Bulgular

7. sınıf öğrencilerinin sözlü iletişim yetenekleri ile ilgili ifadelerle verdikleri cevaplar doğrultusunda bu ifadelerin ortalamaları ve standart sapmaları Tablo21’da görülmektedir.

“Diğerlerinin duygularını anlamaya çalışır”, “İhtiyacı olduğunda yardım rica eder” ifadelerinin ortalaması 1,5 değerinden yüksek çıkmıştır. Tüm ifadelerin standart sapması 0,5 ten büyüktür.

Tablo21.Sözlü İletişim İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (7.sınıf)

Sözlü İletişim Yetenekleri ile İlgili İfadeler	Ortalama	Standart Sapma
Diğerlerinin sözlerini kesmeden konuşmaya katılır	1,49	0,57
Dinlediğini gösterir – diğerlerinin söylediğini tekrar eder ve doğru anlayıp anlamadığını sorar	1,36	0,61
Diğerlerinin duygularını anlamaya çalışır	1,65	0,53
Diğerlerinin duygularını dile getirir	1,28	0,62
Diğerlerinin konuşmalarını takip ettiğini göstermek için kısa destek ifadeleri kullanır	1,42	0,58
Konuşmanın devamı için açık uçlu sorular sorar	1,24	0,67
İhtiyacı olduğunda yardım rica eder	1,63	0,51

8. sınıf öğrencilerinin sözlü iletişim yetenekleri ile ilgili ifadelerle verdikleri cevaplar doğrultusunda bu ifadelerin ortalamaları ve standart sapmaları Tablo22’de görülmektedir.

“Diğerlerinin sözlerini kesmeden konuşmaya katılır”, “Diğerlerinin duygularını anlamaya çalışır”, “İhtiyacı olduğunda yardım rica eder” ifadelerinin ortalaması 1,5 değerinden yüksek çıkmıştır. Tüm ifadelerin standart sapması 0,5 ten büyüktür.

Tablo22. Sözlü İletişim İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (8.sınıf)

Sözlü İletişim Yetenekleri ile İlgili İfadeler	Ortalama	Standart Sapma
Diğerlerinin sözlerini kesmeden konuşmaya katılır	1,53	0,63
Dinlediğini gösterir – diğerlerinin söylediğini tekrar eder ve doğru anlayıp anlamadığını sorar	1,27	0,67
Diğerlerinin duygularını anlamaya çalışır	1,67	0,51
Diğerlerinin duygularını dile getirir	1,33	0,62
Diğerlerinin konuşmalarını takip ettiğini göstermek için kısa destek ifadeleri kullanır	1,34	0,70
Konuşmanın devamı için açık uçlu sorular sorar	1,18	0,59
İhtiyacı olduğunda yardım rica eder	1,59	0,58

3.8.5. Sözsüz İletişim Yetenekleri ile İlgili Bulgular

7. sınıf öğrencilerinin sözsüz iletişim becerisi ile ilgili ifadelerle verdikleri cevaplar doğrultusunda bu ifadelerin ortalamaları ve standart sapmaları Tablo23’de görülmektedir.

“Açık bir duruş sergiler” ifadesi dışındaki tüm ifadelerin ortalaması 1,5 değerinden yüksek çıkmıştır. ” Konuştuğu kişinin yüzüne bakar “ifadesi dışındaki tüm ifadelerin standart sapması 0,5 ten büyüktür.

Tablo23. Sözsüz İletişim İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (7.sınıf)

Sözsüz İletişim Becerisi ile İlgili İfadeler	Ortalama	Standart Sapma
Açık bir duruş sergiler	1,33	0,60
Konuştuğu kişinin yüzüne bakar	1,80	0,44
İlgi göstermek için öne yaklaşır	1,40	0,62
Göz teması kurar	1,60	0,57
Rahat görünür	1,50	0,59

8. sınıf öğrencilerinin sözsüz iletişim becerisi ile ilgili ifadelerle verdikleri cevaplar doğrultusunda bu ifadelerin ortalamaları ve standart sapmaları Tablo24’te görülmektedir.

“Konuştuğu kişinin yüzüne bakar”, “Göz teması kurar” ifadelerinin ortalaması 1,5 değerinden yüksek çıkmıştır. Tüm ifadelerin standart sapması 0,5 ten büyüktür.

Tablo24. Sözsüz İletişim İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (8.sınıf)

Sözsüz İletişim Becerisi ile İlgili İfadeler	Ortalama	Standart Sapma
Açık bir duruş sergiler	1,46	0,57
Konuştuğu kişinin yüzüne bakar	1,66	0,57
İlgi göstermek için öne yaklaşır	1,40	0,64
Göz teması kurar	1,51	0,63
Rahat görünür	1,49	0,60

3.8.6. Kişisel Bakım ile İlgili Bulgular

7. sınıf öğrencilerinin kişisel bakım ile ilgili ifadelerine verdikleri cevaplar doğrultusunda bu ifadelerin ortalamaları ve standart sapmaları Tablo25'te görülmektedir.

“Duygularını tanıyabilir ve ifade edebilir”, “Gruplara katılır”, “Mizah duygusu vardır” ifadeleri dışındaki tüm ifadelerin ortalaması 1,5 değerinden yüksek çıkmıştır. “Kendini besleyebilir”, “Duruma uygun olarak temiz ve bakımlı görünür “, “Kendine saygısı vardır “ ifadeleri dışındaki tüm ifadelerin standart sapması 0,5 ten büyüktür.

Tablo25. Kişisel Bakım İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (7.sınıf)

Kişisel Bakım	Ortalama	Standart Sapma
Kendini besleyebilir	1,91	0,29
Duruma uygun olarak temiz ve bakımlı görünür	1,89	0,32
Duygularını tanıyabilir ve ifade edebilir	1,59	0,54
Kendine saygısı vardır	1,86	0,39
Gruplara katılır	1,48	0,61
Mizah duygusu vardır	1,47	0,61
Olumlu bir görünüşü vardır	1,69	0,51

8. sınıf öğrencilerinin kişisel bakım ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplar doğrultusunda bu ifadelerin ortalamaları ve standart sapmaları Tablo26’da görülmektedir.

“Gruplara katılır”, “Mizah duygusu vardır” ifadeleri dışındaki tüm ifadelerin ortalaması 1,5 değerinden yüksek çıkmıştır. “Kendini besleyebilir”, “Duruma uygun olarak temiz ve bakımlı görünür “, “Kendine saygısı vardır “ ifadeleri dışındaki tüm ifadelerin standart sapması 0,5 ten büyüktür.

Tablo26. Kişisel Bakım İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (8.sınıf)

Kişisel Bakım	Ortalama	Standart Sapma
Kendini besleyebilir	1,85	0,39
Duruma uygun olarak temiz ve bakımlı görünür	1,91	0,29
Duygularını tanıyabilir ve ifade edebilir	1,56	0,57
Kendine saygısı vardır	1,86	0,40
Gruplara katılır	1,48	0,61
Mizah duygusu vardır	1,47	0,61
Olumlu bir görünüşü vardır	1,69	0,51

3.8.7. İletişim Engelleri ile İlgili Bulgular

7. sınıf öğrencilerinin iletişim engelleri ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplar doğrultusunda bu ifadelerin ortalamaları ve standart sapmaları Tablo27’de görülmektedir.

Tüm ifadelerin ortalaması 1,5 değerinden düşük çıkmıştır. Tüm ifadelerin standart sapması 0,5 ten büyüktür.

Tablo27.İletişim Engelleri İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (7.sınıf)

İletişim Engelleri	Ortalama	Standart Sapma
Dikkat eksikliği - Bilgilerin bir kısmını kaçıır	0,98	0,62
Cevabı 'evet' ya da 'hayır' olan kapalı sorular sorar	1,16	0,68
Ses seviyesi-Çok yüksek ya da düşük sesle konuşur	1,21	0,70
Konuşma temposu- Çok yavaş ya da hızlı konuşur	1,20	0,72
Diğerlerinin sözünü keser	0,39	0,64
Çok sessiz – Nadiren konuşur	1,07	0,74
Çevresindekilere emir verir ve patronluk taslar	0,38	0,71
Eleştiri – Diğerlerini yargılar ya da değerlendirir	0,92	0,60
Nazik değildir, diğerlerinin duygularını küçümser	0,32	0,65

8. sınıf öğrencilerinin iletişim engelleri ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplar doğrultusunda bu ifadelerin ortalamaları ve standart sapmaları Tablo28'de görülmektedir.

Tüm ifadelerin ortalaması 1,5 değerinden düşük çıkmıştır. Tüm ifadelerin standart sapması 0,5 ten büyüktür.

Tablo28.İletişim Engelleri İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (8.sınıf)

İletişim Engelleri	Ortalama	Standart Sapma
Dikkat eksikliği - Bilgilerin bir kısmını kaçıır	1,03	0,60
Cevabı ‘evet’ ya da ‘hayır’ olan kapalı sorular sorar	1,14	0,71
Ses seviyesi-Çok yüksek ya da düşük sesle konuşur	1,21	0,62
Konuşma temposu- Çok yavaş ya da hızlı konuşur	1,11	0,67
Diğerlerinin sözünü keser	0,51	0,69
Çok sessiz – Nadiren konuşur	0,91	0,77
Çevresindekilere emir verir ve patronluk taslar	0,36	0,64
Eleştiri – Diğerlerini yargılar ya da değerlendirir	0,87	0,68
Nazik değildir, diğerlerinin duygularını küçümser	0,37	0,66

3.8.8. Kişisel Kontrol ile İlgili Bulgular

7. sınıf öğrencilerinin kişisel kontrol ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplar doğrultusunda bu ifadelerin ortalamaları ve standart sapmaları Tablo29’da görülmektedir.

“Sıra olur, kendi sırasını bekler”, “Gereksiz harcamalardan kaçınır”, “Diğerlerine uygunsuz dokunmalardan, temasarsan kaçınır” ifadelerinin ortalaması 1,5 değerinden yüksek çıkmıştır. “Sıra olur, kendi sırasını bekler” ifadesi dışındaki ifadelerin standart sapması 0,5 ten büyüktür.

Tablo29.Kişisel Kontrol İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (7.sınıf)

Kişisel Kontrol	Ortalama	Standart Sapma
Sıra olur, kendi sırasını bekler	1,79	0,46
Beklemenin verdiği stresle başa çıkma yeteneği vardır	1,21	0,73
Diğerleriyle ortaya çıkan çatışmaları etkili bir şekilde yönetir	1,08	0,73
Diğerleriyle pazarlık yapabilir ve uzlaşır	1,13	0,74
Öfkesini hakaret etmeden, gözdağı vermeden ve yıkıcı olmadan etkili bir şekilde yönetir	1,46	0,66
Kavgadan ve agresif davranışlardan kaçınır	1,37	0,70
Kendi haklarında almada ısrarcı olur, kabalık yapmadan isteklerini söyler	1,41	0,68
Gereksiz harcamalardan kaçınır	1,54	0,59
Ani karar vermekten kaçınır	1,38	0,60
Diğerlerini incitecek ifadelerden kaçınır	1,44	0,63
Diğerlerine uygunsuz dokunmalardan, temaslardan kaçınır	1,52	0,62
Rahat olabilir	1,35	0,62
Kıpırdamadan sakince oturabilir	1,36	0,69

8. sınıf öğrencilerinin kişisel kontrol ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplar doğrultusunda bu ifadelerin ortalamaları ve standart sapmaları Tablo30'da görülmektedir.

“Sıra olur, kendi sırasını bekler” ifadesinin ortalaması 1,5 değerinden yüksek çıkmıştır. Tüm ifadelerin standart sapması 0,5 ten büyüktür

Tablo30.Kişisel Kontrol İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (8.sınıf)

Kişisel Kontrol	Ortalama	Standart Sapma
Sıra olur, kendi sırasını bekler	1,73	0,52
Beklemenin verdiği stresle başa çıkma yeteneği vardır	1,18	0,71
Diğerleriyle ortaya çıkan çatışmaları etkili bir şekilde yönetir	1,17	0,71
Diğerleriyle pazarlık yapabilir ve uzlaşır	1,23	0,76
Öfkesini hakaret etmeden, gözdağı vermeden ve yıkıcı olmadan etkili bir şekilde yönetir	1,28	0,67
Kavgadan ve agresif davranışlardan kaçınır	1,21	0,74
Kendi haklarında almada ısrarcı olur, kabalık yapmadan isteklerini söyler	1,49	0,65
Gereksiz harcamalardan kaçınır	1,41	0,64
Ani karar vermekten kaçınır	1,32	0,67
Diğerlerini incitecek ifadelerden kaçınır	1,44	0,68
Diğerlerine uygunsuz dokunmalardan, temaslardan kaçınır	1,42	0,70
Rahat olabilir	1,45	0,56
Kıpırdamadan sakince oturabilir	1,21	0,73

3.8.9. İlişki Yeteneği ile İlgili Bulgular

7. sınıf öğrencilerinin ilişki yeteneği ile ilgili ifadelerle verdikleri cevaplar doğrultusunda bu ifadelerin ortalamaları ve standart sapmaları Tablo31’de görülmektedir. “Diğerlerinin gereksinimleri konusunda duyarlıdır”, “Başkalarıyla olmaktan mutluluk duyar”, “Diğerlerinin sınırlarına (haklarına) saygı gösterir”, “Diğerlerine saygılı davranır”, “Diğerlerinin farklılıklarına hoşgörü gösterir” ifadelerinin ortalaması 1,5 değerinden yüksek çıkmıştır. “Diğerlerinin gereksinimleri konusunda duyarlıdır”, “Diğerlerine saygılı davranır” ifadelerinin standart sapması 0,5 ten küçüktür

Tablo31.İlişki Yeteneği İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (7.sınıf)

İlişki Yeteneği	Ortalama	Standart Sapma
Diğerlerinin gereksinimleri konusunda duyarlıdır	1,67	0,47
Sabırlıdır; önce diğerlerinin ihtiyaçlarını karşılamasına izin verir	1,43	0,62
Yaratıcıdır	1,43	0,61
Başkalarıyla olmaktan mutluluk duyar	1,70	0,52
Esnektir; akışa uyar	1,31	0,68
Diğerlerinin sınırlarına (haklarına) saygı gösterir	1,73	0,50
Diğerlerine saygılı davranır	1,76	0,48
Diğerlerinin farklılıklarına hoşgörü gösterir	1,70	0,52
Diğerlerinin davetlerini kabul eder	1,34	0,55
Kapalılığı ve mahremiyeti hoş görür ve uzaklaşmaz	1,40	0,67
En az 3 tane yakın arkadaşı vardır	1,42	0,80

8. sınıf öğrencilerinin ilişki yeteneği ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplar doğrultusunda bu ifadelerin ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 32’de görülmektedir.

“Esnektir; akışa uyar”, “Diğerlerinin davetlerini kabul eder”, “Kapalılığı ve mahremiyeti hoş görür ve uzaklaşmaz” ifadelerinin ortalaması 1,5 değerinden düşük çıkmıştır. Tüm ifadelerin standart sapması 0,5 ten büyüktür.

Tablo32.İlişki Yeteneği İfadelerinin Ortalaması ve Standart Sapması (8.sınıf)

İlişki Yeteneği	Ortalama	Standart Sapma
Diğerlerinin gereksinimleri konusunda duyarlıdır	1,59	0,55
Sabırlıdır; önce diğerlerinin ihtiyaçlarını karşılamasına izin verir	1,42	0,61
Yaratıcıdır	1,51	0,63
Başkalarıyla olmaktan mutluluk duyar	1,69	0,51
Esnektir; akışa uyar	1,37	0,67
Diğerlerinin sınırlarına (haklarına) saygı gösterir	1,67	0,53
Diğerlerine saygılı davranır	1,68	0,50
Diğerlerinin farklılıklarına hoşgörü gösterir	1,63	0,54
Diğerlerinin davetlerini kabul eder	1,44	0,58
Kapalılığı ve mahremiyeti hoş görür ve uzaklaşmaz	1,41	0,63
En az 3 tane yakın arkadaşı vardır	1,57	0,73

3.8.10. Sosyal Yeterlilik ve Soysa Becerileri Boyutlarının 7. ve 8. sınıflar arasında karşılaştırılması

Sosyal yeterlilik ve sosyal beceri boyutları olan; Temel Davranışlar, Sözlü İletişim Yetenekleri, Sözsüz İletişim Becerisi, Kişisel Bakım,İletişim Engelleri, Kişisel Kontrol, İlişki Yeteneğinin minimum,maksimum,ortalama ve standart sapma değerleri Tablo33'te verilmiştir.7. ve 8. sınıftaki öğrencilerin verdiği cevaplar arasındaki farklılık tabloda görülmektedir.

Tablo33. Sosyal Yeterlilik ve Soysa Becerileri Boyutlarının 7. ve 8. sınıflar arasında karşılaştırılması

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Temel Davranışlar-7	131	,43	2,00	1,5665	,23527
Temel Davranışlar-8	177	,57	2,00	1,5662	,26023
Sözlü İletişim Yetenekleri-7	131	,43	2,00	1,4391	,32530
Sözlü İletişim Yetenekleri-8	177	,43	2,00	1,4149	,35995
Sözsüz İletişim Becerisi-7	131	,40	2,00	1,5267	,34392
Sözsüz İletişim Becerisi-8	177	,00	2,00	1,5040	,39260
Kişisel Bakım-7	131	,86	2,00	1,6968	,24037
Kişisel Bakım-8	177	,57	2,00	1,6731	,30195
İletişim Engelleri-7	131	,00	2,00	,8490	,39346

İletişim Engelleri-8	177	,11	2,00	,8330	,38419
Kişisel Kontrol-7	131	,46	1,92	1,3881	,31484
Kişisel Kontrol-8	177	,00	2,00	1,3494	,32011
İlişki Yeteneği-7	131	,36	2,00	1,5350	,29483
İlişki Yeteneği-8	177	,27	2,00	1,5429	,32395

3.8.11. Kişilik Özellikler Boyutlarının 7. ve 8. sınıflar arasında karşılaştırılması

Kişilik özellikleri boyutları Açıklık, Dışa Dönüklük, Duygusal Denge, Geçimlilik, Sorumluluğun minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma değerleri Tablo34'te verilmiştir.7. ve 8. sınıftaki öğrencilerin verdiği cevaplar arasındaki farklılık tabloda görülmektedir.

Tablo34. Kişilik Özellikler Boyutlarının 7. ve 8. sınıflar arasında karşılaştırılması

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Açıklık -7	131	1,80	4,80	3,4962	,51581
Açıklık -8	177	1,80	4,80	3,5203	,54900
Dışa Dönüklük-7	131	2,60	4,80	3,5294	,49029
Dışa Dönüklük-8	177	2,00	4,60	3,4390	,51839
Duygusal Denge-7	131	1,60	5,00	3,3046	,68533
Duygusal Denge-8	177	1,60	5,00	3,1918	,63052
Geçimlilik-7	131	2,00	5,00	3,7237	,60534
Geçimlilik-8	177	2,00	5,00	3,7512	,68857

Sorumluluk-7	131	1,60	5,00	3,9828	,65400
Sorumluluk-8	177	2,00	5,00	4,0056	,60668

3.8.12.Hipotezlerin Test Edilmesi

Oluşturulan hipotezler 7. ve 8. sınıflar için ayrı ayrı test edilmiştir. Değişkenlerin bağımlı olup olmadığı ki-kare testiyle ölçülmüştür. Daha sonra korelasyon analizi uygulanarak değişkenle arasındaki ilişki kuvveti ortaya konulmuştur.

a)“H1: Kişisel özelliklerden açıklık, sosyal becerilerden kişisel bakıma bağımlıdır.” hipotezinin test edilmesi

Tablo 35’te görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,005) 0,05 değerinden küçük olduğundan H1 hipotezi 7. sınıflar için kabul edilir.Değişkenler birbirlerine bağımlıdır.

Tablo35. Açıklık ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	153,693(a)	112	0,005
Likelihood Ratio	104,952	112	0,669
Linear-by-Linear Association	18,306	1	0
N of Valid Cases	131		

Tablo 36’daki korelasyon tablosun bakıldığında açıklık değişkeni ve kişisel bakım değişkeni arasında pozitif ve 0,475 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo36. Açıklık ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (7. Sınıf)

		Açıklık	Kişisel Bakım
Açıklık	Pearson Correlation	1	,475(**)
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	131	131
Kişisel Bakım	Pearson Correlation	,475(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	131	131

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 37’de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,927) 0,05 değerinden büyük olduğundan H1 hipotezi 8. sınıflar için reddedilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo37. Açıklık ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	125,626(a)	150	,927
Likelihood Ratio	106,089	150	,997
Linear-by-Linear Association	2,068	1	,150
N of Valid Cases	177		

b) H2: “Kişisel özelliklerden dışa dönüklük, sosyal becerilerden sözsüz iletişime bağımlıdır.” hipotezinin test edilmesi

Tablo 38’de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,036) 0,05 değerinden küçük olduğundan H2 hipotezi 7. sınıflar için kabul edilir. Değişkenler birbirlerine bağımlıdır.

Tablo38. Dışa Dönüklük ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	122,325(a)	96	0,036
Likelihood Ratio	88,099	96	0,705
Linear-by-Linear Association	0,066	1	0,798
N of Valid Cases	131		

Tablo 39'daki korelasyon tablosun bakıldığında dışa dönüklük değişkeni ve sözsüz iletişim değişkeni arasında pozitif ve 0,422 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo39. Dışa Dönüklük ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (7. Sınıf)

		Dışa Dönüklük	Sözsüz İletişim
Dışa Dönüklük	Pearson Correlation	1	,422(**)
	Sig. (2-tailed)		,799
	N	131	131
Sözsüz İletişim	Pearson Correlation	,422(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,799	
	N	131	131

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 40'ta görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,00) 0,05 değerinden küçük olduğundan H2 hipotezi 8. sınıflar için kabul edilir. Değişkenler birbirlerine bağımlıdır.

Tablo40. Dışa Dönüklük ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	274,747(a)	140	,000
Likelihood Ratio	131,127	140	,692
Linear-by-Linear Association	11,118	1	,001
N of Valid Cases	177		

Tablo 41'deki korelasyon tablosun bakıldığında dışa dönüklük değişkeni ve sözsüz iletişim değişkeni arasında pozitif ve 0,433 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo 41. Dışa Dönüklük ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)

		Dışa Dönüklük	Sözsüz İletişim
Dışa Dönüklük	Pearson Correlation	1	,433(**)
	Sig. (2-tailed)		,002
	N	177	177
Sözsüz İletişim	Pearson Correlation	,433(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,002	
	N	177	177

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

c) H3: Kişisel özelliklerden dışa dönüklük, sosyal becerilerden kişisel bakıma bağlıdır. Hipotezinin test edilmesi

Tablo 42'de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,089) 0,05 değerinden büyük olduğundan H3 hipotezi 7. sınıflar için red edilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo 42. Dışa Dönüklük ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	115,197(a)	96	,089
Likelihood Ratio	94,449	96	,526
Linear-by-Linear Association	11,880	1	,001
N of Valid Cases	131		

Tablo 43’de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,00) 0,05 değerinden küçük olduğundan H1 hipotezi 8. sınıflar için kabul edilir. Değişkenler birbirlerine bağımlıdır.

Tablo 43. Dışa Dönüklük ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	221,879(a)	140	,000
Likelihood Ratio	127,042	140	,776
Linear-by-Linear Association	13,974	1	,000
N of Valid Cases	177		

Tablo 44’deki korelasyon tablosun bakıldığında dışa dönüklük değişkeni ve kişisel değişkeni arasında pozitif ve 0,482 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo 44. Dışa Dönüklük ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)

		Dışa Dönüklük	Kişisel Bakım
Dışa Dönüklük	Pearson Correlation	1	,482(**)
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	177	177
Kişisel Bakım	Pearson Correlation	,482(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	177	177

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

d) H4: Kişisel özelliklerden açıklık, sosyal becerilerden sözsüz iletişime bağlıdır hipotezinin test edilmesi

Tablo 45’te görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,975) 0,05 değerinden büyük olduğundan H4 hipotezi 7. sınıflar için red edilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo 45. Açıklık ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	84,497(a)	112	,975
Likelihood Ratio	79,075	112	,992
Linear-by-Linear Association	2,146	1	,143
N of Valid Cases	131		

Tablo 46’da görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,975) 0,05 değerinden büyük olduğundan H4 hipotezi 7. sınıflar için red edilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo 46. Açıklık ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	144,402(a)	150	,614
Likelihood Ratio	123,116	150	,947
Linear-by-Linear Association	6,315	1	,012
N of Valid Cases	177		

e) H5: “Kişisel özelliklerden duygusal denge, sosyal becerilerden sözlü iletişime bağlıdır.” hipotezinin test edilmesi

Tablo 47’de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,071) 0,05 değerinden büyük olduğundan H5 hipotezi 7. sınıflar için red edilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo47. Duygusal Denge ve Sözlü İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	216,071(a)	187	,071
Likelihood Ratio	158,014	187	,939
Linear-by-Linear Association	9,796	1	,002
N of Valid Cases	131		

Tablo 48’de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,00) 0,05 değerinden küçük olduğundan H5 hipotezi 8. sınıflar için kabul edilir. Değişkenler birbirlerine bağımlıdır.

Tablo48. Duygusal Denge ve Sözlü İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	340,527(a)	187	,000
Likelihood Ratio	172,109	187	,775
Linear-by-Linear Association	10,336	1	,001
N of Valid Cases	177		

Tablo 49’daki korelasyon tablosun bakıldığında dışa dönüklük değişkeni ve sözsüz iletişim değişkeni arasında pozitif ve 0,442 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo49. Duygusal Denge ve Sözlü İletişim Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)

		Dışa Dönüklük	Sözsüz İletişim
Dışa Dönüklük	Pearson Correlation	1	,442(**)
	Sig. (2-tailed)		,001
	N	177	177
Sözsüz İletişim	Pearson Correlation	,442(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,001	
	N	177	177

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

f) H6: Kişisel özelliklerden açıklık, sosyal becerilerden temel davranışlara bağımlıdır hipotezinin test edilmesi

Tablo 50’de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,581) 0,05 değerinden büyük olduğundan H6 hipotezi 7. sınıflar için red edilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo 50. Açıklık ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	205,196(a)	210	,581
Likelihood Ratio	152,304	210	,999
Linear-by-Linear Association	1,467	1	,226
N of Valid Cases	131		

Tablo 51’de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,721) 0,05 değerinden büyük olduğundan H6 hipotezi 8. sınıflar için red edilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo 51. Açıklık ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	241,372(a)	255	,721
Likelihood Ratio	183,297	255	1,000
Linear-by-Linear Association	2,923	1	,087
N of Valid Cases	177		

g) H7: “Kişisel özelliklerden duygusal denge, sosyal becerilerden temel davranışlara bağımlıdır.” hipotezinin test edilmesi

Tablo 52’de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,03) 0,05 değerinden küçük olduğundan H7 hipotezi 7. sınıflar için kabul edilir. Değişkenler birbirlerine bağımlıdır.

Tablo 52. Duygusal Denge ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	321,621(a)	255	,003
Likelihood Ratio	212,639	255	,975
Linear-by-Linear Association	8,165	1	,004
N of Valid Cases	131		

Tablo 53'deki korelasyon tablosun bakıldığında dışa dönüklük değişkeni ve sözsüz iletişim değişkeni arasında pozitif ve 0,451 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo 53. Duygusal Denge ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (7. Sınıf)

		Duygusal Denge	Temel Davranışlar
Duygusal Denge	Pearson Correlation	1	,451(**)
	Sig. (2-tailed)		,004
	N	131	131
Temel Davranışlar	Pearson Correlation	,451(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,004	
	N	131	131

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 54'te görülen Kikare sonucunda p değeri (0,157) 0,05 değerinden büyük olduğundan H7 hipotezi 8. sınıflar için red edilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo 54. Duygusal Denge ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	313,142(a)	289	,157
Likelihood Ratio	211,605	289	1,000
Linear-by-Linear Association	8,847	1	,003
N of Valid Cases	177		

h)H8: “Kişisel özelliklerden dışa dönüklük, sosyal becerilerden temel davranışlara bağımlıdır.” hipotezinin test edilmesi

Tablo 55’de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,548) 0,05 değerinden büyük olduğundan H8 hipotezi 7. sınıflar için red edilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo 55. Dışa Dönüklük ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	177,041(a)	180	,548
Likelihood Ratio	153,477	180	,925
Linear-by-Linear Association	,232	1	,630
N of Valid Cases	131		

Tablo 56’da görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,016) 0,05 değerinden küçük olduğundan H8 hipotezi 8. sınıflar için kabul edilir. Değişkenler birbirlerine bağımlıdır.

Tablo 56. Dışa Dönüklük ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	287,148(a)	238	,016
Likelihood Ratio	185,048	238	,995
Linear-by-Linear Association	8,974	1	,003
N of Valid Cases	177		

Tablo 57’deki korelasyon tablosun bakıldığında dışa dönüklük değişkeni ve sözsüz iletişim değişkeni arasında pozitif ve 0,426 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo57. Dışa Dönüklük ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)

		Dışa Dönüklük	Temel Davranışlar
Dışa Dönüklük	Pearson Correlation	1	,426(**)
	Sig. (2-tailed)		,003
	N	177	177
Temel Davranışlar	Pearson Correlation	,426(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,003	
	N	177	177

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

i)H9: Kişisel özelliklerden geçimlilik,sosyal becerilerden sözsüz iletişime bağımlıdır. hipotezinin test edilmesi

Tablo 58’te görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,01) 0,05 değerinden büyük olduğundan H9 hipotezi 7. sınıflar için red edilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo58. Geçimlilik ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	137,582(a)	112	,051
Likelihood Ratio	117,034	112	,354
Linear-by-Linear Association	2,085	1	,149
N of Valid Cases	131		

Tablo 59’da görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,867) 0,05 değerinden büyük olduğundan H9 hipotezi 8. sınıflar için red edilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo 59. Geçimlilik ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	140,331(a)	160	,867
Likelihood Ratio	128,454	160	,968
Linear-by-Linear Association	1,687	1	,194
N of Valid Cases	177		

j) H10: Kişisel özelliklerden geçimlilik, sosyal becerilerden temel davranışlara bağlıdır. hipotezinin test edilmesi

Tablo 60'ta görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,06) 0,05 değerinden büyük olduğundan H10 hipotezi 7. sınıflar için red edilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo 60. Geçimlilik ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	264,617(a)	210	,006
Likelihood Ratio	199,003	210	,696
Linear-by-Linear Association	6,670	1	,010
N of Valid Cases	131		

Tablo 61'de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,011) 0,05 değerinden küçük olduğundan H10 hipotezi 8. sınıflar için kabul edilir. Değişkenler birbirlerine bağımlıdır.

Tablo61. Geçimlilik ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	328,124(a)	272	,011
Likelihood Ratio	231,173	272	,965
Linear-by-Linear Association	11,782	1	,001
N of Valid Cases	177		

Tablo 62'deki korelasyon tablosun bakıldığında dışa dönüklük değişkeni ve sözsüz iletişim değişkeni arasında pozitif ve 0,559 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo 62. Duygusal Denge ve Sözlü İletişim Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)

		Dışa Dönüklük	Sözsüz İletişim
Dışa Dönüklük	Pearson Correlation	1	,559(**)
	Sig. (2-tailed)		,001
	N	177	177
Sözsüz İletişim	Pearson Correlation	,559(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,001	
	N	177	177

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

k) H11: “Kişisel özelliklerden duygusal denge, sosyal becerilerden sözsüz iletişime bağımlıdır.” hipotezinin test edilmesi

Tablo 63'te görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,743) 0,05 değerinden büyük olduğundan H11 hipotezi 7. sınıflar için red edilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo 63. Duygusal Denge ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	124,903(a)	136	,743
Likelihood Ratio	109,604	136	,953
Linear-by-Linear Association	5,714	1	,017
N of Valid Cases	131		

Tablo 64'te görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,257) 0,05 değerinden büyük olduğundan H11 hipotezi 8. sınıflar için red edilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo 64. Duygusal Denge ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	181,614(a)	170	,257
Likelihood Ratio	133,562	170	,982
Linear-by-Linear Association	9,592	1	,002
N of Valid Cases	177		

D)H12: “Kişisel özelliklerden geçimlilik,sosyal becerilerden kişisel kontrole bağımlıdır.” hipotezinin test edilmesi

Tablo 65’te görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,000) 0,05 değerinden küçük olduğundan H12 hipotezi 7. sınıflar için kabul edilir. Değişkenler birbirlerine bağımlıdır.

Tablo 65. Geçimlilik ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	325,665	238	,000
Likelihood Ratio	207,667	238	,923
Linear-by-Linear Association	2,705	1	,100
N of Valid Cases	131		

Tablo 66’daki korelasyon tablosun bakıldığında geçimlilik değişkeni ve kişisel kontrol değişkeni arasında pozitif ve 0,444 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo 66. Geçimlilik ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (7. Sınıf)

		Dışa Dönüklük	Sözsüz İletişim
Dışa Dönüklük	Pearson Correlation	1	,444(**)
	Sig. (2-tailed)		,100
	N	131	131
Sözsüz İletişim	Pearson Correlation	,444(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,100	
	N	131	131

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 67'de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,582) 0,05 değerinden büyük olduğundan H12 hipotezi 8. sınıflar için red edilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo 67. Geçimlilik ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	329,988(a)	336	,582
Likelihood Ratio	263,247	336	,999
Linear-by-Linear Association	5,393	1	,020
N of Valid Cases	177		

m)H13: “Kişisel özelliklerden sorumluluk, sosyal becerilerden sözsüz iletişime bağımlıdır” hipotezinin test edilmesi

Tablo 68'de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,007) 0,05 değerinden küçük olduğundan H13 hipotezi 7. sınıflar için kabul edilir. Değişkenler birbirlerine bağımlıdır.

Tablo 68. Sorumluluk ve Sözsüz İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	170,177(a)	128	,007
Likelihood Ratio	127,175	128	,504
Linear-by-Linear Association	11,076	1	,001
N of Valid Cases	131		

Tablo 69'daki korelasyon tablosun bakıldığında sorumluluk ve kişisel kontrol değişkeni arasında pozitif ve 0,592 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo 69 . Sorumluluk ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (7. Sınıf)

		Sorumluluk	Kişisel Kontrol
Sorumluluk	Pearson Correlation	1	,592(**)
	Sig. (2-tailed)		,001
	N	131	131
Kişisel Kontrol	Pearson Correlation	,592(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,001	
	N	131	131

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 70'te görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,004) 0,05 değerinden küçük olduğundan H13 hipotezi 8. sınıflar için kabul edilir. Değişkenler birbirlerine bağımlıdır.

Tablo 70. Sorumluluk ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	234,268(a)	180	,004
Likelihood Ratio	167,555	180	,738
Linear-by-Linear Association	15,689	1	,000
N of Valid Cases	177		

Tablo 71'deki korelasyon tablosun bakıldığında sorumluluk değişkeni ve kişisel kontrol değişkeni arasında pozitif ve 0,654 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo 71. Sorumluluk ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)

		Sorumluluk	Kişisel Kontrol
Sorumluluk	Pearson Correlation	1	,654(**)
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	177	177
Kişisel Kontrol	Pearson Correlation	,654(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	177	177

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

n)H14: “Kişisel özelliklerden sorumluluk,sosyal becerilerden temel davranışlara bağımlıdır” hipotezinin test edilmesi

Tablo 72'de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,028) 0,05 değerinden küçük olduğundan H14 hipotezi 7. sınıflar için kabul edilir.Değişkenler bağımlıdır.

Tablo 72. Sorumluluk ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	283,786(a)	240	,028
Likelihood Ratio	189,494	240	,993
Linear-by-Linear Association	14,075	1	,000
N of Valid Cases	131		

Tablo 73'deki korelasyon tablosun bakıldığında sorumluluk değişkeni ve kişisel kontrol değişkeni arasında pozitif ve 0,529 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo 73. Sorumluluk ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (7. Sınıf)

		Sorumluluk	Temel Davranışlar
Sorumluluk	Pearson Correlation	1	,529(**)
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	131	131
Temel Davranışlar	Pearson Correlation	,529(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	131	131

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 74'te görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,00) 0,05 değerinden küçük olduğundan H14 hipotezi 8. sınıflar için kabul edilir. Değişkenler birbirlerine bağımlıdır.

Tablo 74. Sorumluluk ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	459,260(a)	306	,000
Likelihood Ratio	243,861	306	,996
Linear-by-Linear Association	19,003	1	,000
N of Valid Cases	177		

Tablo 75'deki korelasyon tablosun bakıldığında dışa dönüklük değişkeni ve sözsüz iletişim değişkeni arasında pozitif ve 0,442 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo 75. Sorumluluk ve Temel Davranışlar Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)

		Sorumluluk	Temel Davranışlar
Sorumluluk	Pearson Correlation	1	,529(**)
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	177	177
Temel Davranışlar	Pearson Correlation	,529(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	177	177

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

o)H15: “Kişisel özelliklerden sorumluluk,sosyal becerilerden kişisel bakıma bağımlıdır” hipotezinin test edilmesi

Tablo 76’da görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,000) 0,05 değerinden küçük olduğundan H15 hipotezi 7. sınıflar için kabul edilir.Değişkenler bağımlıdır

Tablo 76. Sorumluluk ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	210,090(a)	128	,000
Likelihood Ratio	122,315	128	,625
Linear-by-Linear Association	17,392	1	,000
N of Valid Cases	131		

Tablo 77’deki korelasyon tablosun bakıldığında sorumluluk değişkeni ve kişisel bakım değişkeni arasında pozitif ve 0,529 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo 77. Sorumluluk ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (7. Sınıf)

		Sorumluluk	Kişisel Bakım
Sorumluluk	Pearson Correlation	1	,566(**)
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	131	131
Kişisel Bakım	Pearson Correlation	,566(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	131	131

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 78’de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,007) 0,05 değerinden küçük olduğundan H15 hipotezi 8. sınıflar için kabul edilir. Değişkenler birbirlerine bağımlıdır.

Tablo78. Sorumluluk ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	229,736(a)	180	,007
Likelihood Ratio	146,283	180	,969
Linear-by-Linear Association	19,925	1	,000
N of Valid Cases	177		

Tablo 79’teki korelasyon tablosun bakıldığında sorumluluk değişkeni ve kişisel bakım değişkeni arasında pozitif ve 0,536 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo79. Sorumluluk ve Kişisel Bakım Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)

		Sorumluluk	Kişisel Bakım
Sorumluluk	Pearson Correlation	1	,536(**)
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	177	177
Kişisel Bakım	Pearson Correlation	,536(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	177	177

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

p) H16: “Kişisel özelliklerden sorumluluk, sosyal becerilerden kişisel kontrole bağımlıdır” hipotezinin test edilmesi

Tablo 80’de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,000) 0,05 değerinden küçük olduğundan H16 hipotezi 7. sınıflar için kabul edilir. Değişkenler bağımlıdır.

Tablo 80. Sorumluluk ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	364,087(a)	272	,000
Likelihood Ratio	224,605	272	,984
Linear-by-Linear Association	21,939	1	,000
N of Valid Cases	131		

Tablo 81’deki korelasyon tablosun bakıldığında sorumluluk değişkeni ve kişisel kontrol değişkeni arasında pozitif ve 0,611 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo81. Sorumluluk ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)

		Sorumluluk	Kişisel Bakım
Sorumluluk	Pearson Correlation	1	,611(**)
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	131	131
Kişisel Bakım	Pearson Correlation	,611(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	131	131

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 82’de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,064) 0,05 değerinden büyük olduğundan H16 hipotezi 8. sınıflar için red edilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo 82. Sorumluluk ve Kişisel Kontrol Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	420,786(a)	378	,064
Likelihood Ratio	278,810	378	1,000
Linear-by-Linear Association	22,114	1	,000
N of Valid Cases	177		

s)H17: “Kişisel özelliklerden sorumluluk, sosyal becerilerden ilişki yeteneğine bağlıdır” hipotezinin test edilmesi

Tablo 83’de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,027) 0,05 değerinden küçük olduğundan H17 hipotezi 7. sınıflar için kabul edilir. Değişkenler bağımlıdır.

Tablo 83. Sorumluluk ve İlişki Yeteneği Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	283,904(a)	240	,027
Likelihood Ratio	179,912	240	,999
Linear-by-Linear Association	18,939	1	,000
N of Valid Cases	131		

Tablo 84'deki korelasyon tablosun bakıldığında sorumluluk değişkeni ve ilişki yeteneği değişkeni arasında pozitif ve 0,582 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo84. Sorumluluk ve İlişki Yeteneği Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)

		Sorumluluk	İlişki Yeteneği
Sorumluluk	Pearson Correlation	1	,582(**)
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	131	131
İlişki Yeteneği	Pearson Correlation	,582(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	131	131

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

Tablo 85'de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,002) 0,05 değerinden küçük olduğundan H17 hipotezi 8. sınıflar için kabul edilir. Değişkenler birbirlerine bağımlıdır.

Tablo 85. Sorumluluk ve İlişki Yeteneği Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	341,097(a)	270	,002
Likelihood Ratio	249,908	270	,805
Linear-by-Linear Association	27,364	1	,000
N of Valid Cases	177		

Tablo 86'daki korelasyon tablosun bakıldığında sorumluluk değişkeni ve ilişki yeteneği değişkeni arasında pozitif ve 0,594 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo86. Sorumluluk ve İlişki Yeteneği Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)

		Sorumluluk	İlişki Yeteneği
Sorumluluk	Pearson Correlation	1	,594(**)
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	177	177
İlişki Yeteneği	Pearson Correlation	,594(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	177	177

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

t)H18: “Kişisel özelliklerden sorumluluk, sosyal becerilerden sözlü iletişime bağımlıdır” hipotezinin test edilmesi

Tablo 87'de görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,745) 0,05 değerinden büyük olduğundan H18 hipotezi 7. sınıflar için red edilir. Değişkenler birbirlerinden bağımsızdır.

Tablo 87. Sorumluluk ve Sözlü İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (7. Sınıf)

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	163,294(a)	176	,745
Likelihood Ratio	130,566	176	,996
Linear-by-Linear Association	11,177	1	,001
N of Valid Cases	131		

Tablo 88'da görülen Kikare testinin sonucunda p değeri (0,00) 0,05 değerinden küçük olduğundan H18 hipotezi 8. sınıflar için kabul edilir. Değişkenler birbirlerine bağımlıdır.

Tablo 88. Sorumluluk ve Sözlü İletişim Değişkenlerinin Ki-kare Tablosu (8. Sınıf)

Chi-Square Tests	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	278,455(a)	198	,000
Likelihood Ratio	210,593	198	,257
Linear-by-Linear Association	21,529	1	,000
N of Valid Cases	177		

Tablo 89'deki korelasyon tablosun bakıldığında sorumluluk değişkeni ve sözlü iletişim değişkeni arasında pozitif ve 0,450 kuvvetinde bir ilişki olduğu görülür.

Tablo89. Sorumluluk ve Sözlü İletişim Değişkenlerinin Korelasyon Tablosu (8. Sınıf)

		Sorumluluk	Sözlü İletişim
Sorumluluk	Pearson Correlation	1	,450(**)
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	177	177
Sözlü İletişim	Pearson Correlation	,450(**)	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	177	177

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

SONUÇ

Milli Eğitim Kanunu ile eğitim amaçları yayınlanmış ve okullarımızda bu amaçlara uygun eğitim öğretim plan ve programları yapılmaktadır. Bu tez çalışması ile eğitim hedeflerine ulaşmada çok önemli olan iki unsur üzerinde detaylı durulmuştur. Bu çok önemli unsurlardan birisi öğrencinin kişilik özellikleridir. Diğer önemli unsur ise öğrencilerin mesleki yaşamında hem verimli çalışmasını sağlayacak hem de mutlu bir birey olmasını sağlayacak sosyal becerileridir.

Araştırma bulgularına göre; “Deneyime Açıklık” boyutunda alınan yüksek puan kişinin sürekli yeni fikir üreten, farklı ilgi alanları olan, yaratıcılığı yüksek, sabit fikirli ve tutucu olmayan biri olduğunu; “Sorumluluk Bilinci” boyutunda alınan yüksek puan kişinin güçlükler karşısında kolay pes etmeyen, hedeflerine ulaşmak için gayret eden, detaylara dikkat eden, planlı hareket eden ve disiplinli biri olduğunu; “Dışadönüklük” boyutunda alınan yüksek puan kişinin girişken, kendinden emin, gerektiğinde hayır diyebilen, çıkarlarını koruyan, başkalarına mesafeli yaklaşmayan, sıcakkanlı biri olduğunu; “Geçimlilik” boyutunda alınan yüksek puan kişinin başkalarını düşünen, yardımsever, gösteriş meraklısı olmayan, başkalarıyla geçimli, açık sözlü ve dürüst biri olduğunu; “Duygusal Denge” boyutunda alınan yüksek puan ise kişinin iyimser, kolay sinirlenmeyen, eleştirilere açık, kaygı düzeyi düşük biri olduğunu ifade etmektedir.

Kişilik envanteri, kişiliğin sadece beş ana boyutu (deneyime açıklık, dışadönüklük, sorumluluk bilinci, geçimlilik ve duygusal denge) toplam 25 sıfat kullanılarak değerlendirilmektedir. Buna göre; “Deneyime Açıklık” boyutunda alınan yüksek puan kişinin sürekli yeni fikir üreten, farklı ilgi alanları olan, yaratıcılığı yüksek, sabit fikirli ve tutucu olmayan biri olduğunu; “Sorumluluk Bilinci” boyutunda alınan yüksek puan kişinin güçlükler karşısında kolay pes etmeyen, hedeflerine ulaşmak için gayret eden, detaylara dikkat eden, planlı hareket eden ve disiplinli biri olduğunu; “Dışadönüklük” boyutunda alınan yüksek puan kişinin girişken, kendinden emin, gerektiğinde hayır diyebilen, çıkarlarını koruyan, başkalarına mesafeli yaklaşmayan, sıcakkanlı biri olduğunu; “Geçimlilik” boyutunda alınan yüksek puan kişinin başkalarını düşünen, yardımsever, gösteriş meraklısı olmayan, başkalarıyla geçimli, açık sözlü ve dürüst biri olduğunu; “Duygusal

Denge” boyutunda alınan yüksek puan ise kişinin iyimser, kolay sinirlenmeyen, eleştirilere açık, kaygı düzeyi düşük biri olduğunu ifade etmektedir.

Sosyal beceri ile kişilik tipleri arasındaki ilişki incelenmiş, sonuç olarak sosyal beceri ile kişilik arasında önemli bir ilişki olduğu görülmüştür. Öğrenciler sosyal becerileri oluşturan değişkenlere bir bütün olarak sahip olmalıdır. Örneğin, öğrenci kendisini ifade edebilir, sınıfta kendisini kontrol edebilir ancak duyarlı değilse öğrenci arkadaşlarını anlamak konusunda yetersizlik sergileyecektir. Bu da öğrencinin okulda elde edeceği becerilerde bazı hedeflere ulaşmasını engelleyebilir.

Öğrencilerde sosyal becerilerde gözlemlenen yetersizliği giderebilmek için şu etkinliklere yer verilebilir: İlköğretim okullarında, öğrencilere eğitim-öğretim programlarında öğrencilere sosyal becerileri kazandıracak şekilde plânlamalar yapılabilir, bu programlar doğrultusunda sosyal becerileri kazandıracak derslere yer verilebilir.

Genele yaygınlaştırılama iddiası taşımayan bu tez araştırma ile küçük de olsa öğrenci kişilik özellikleri ile bu kişilik özellikleri ile yakından ilişkili olduğu varsayılan öğrenci sosyal becerilerin ilişkisinin araştırılması gerçekleştirilmiştir.

KAYNAKÇA

1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, Birinci Bölüm, Türk Millî Eğitiminin Amaçları, Genel Amaçlar, 14574 Sayılı Resmi Gazete, Tertip: 5, Cilt:12, s. 2342, Tarih : 24/6/1973

Argyle, M. and Luo, L., *Happiness and Social Skills. Personality and Individual Difference*, 11 (12), 1990.

Attili,G., *Successful and Disconfirmed Children in The Peer Group: Indices of Social Competence Within an Evolutionary Perspective*,Humen Development, 33, 1990.

Avcıoğlu, H., *İşitme Engelli Çocuklara Sosyal Becerilerin Öğretilmesinde İşbirlikçi Öğrenme Yaklaşımı İle Sunulan Öğretim Programının Etkililiğinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara, 2001.

Avşar, Z ., *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi*, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2002.

Bacanlı, H., *Sosyal Beceri Eğitimi*, Ankara: Nobel Yayınevi, 2005.

Başaran, F.,1974, *Psiko-sosyal Gelişim,7-11 Yaş Çocukları Üzerinde Yapılan Bir Araştırma*, Ankara Üniversitesi,D.T.C. Fak. Yayınları, No:254.

Binbaşoğlu, C., *Eğitim Psikolojisi*. Binbaşoğlu Yayınevi, Ankara, 1978.

Cartledge, G. ve Milburn, J.F., *Social skills assessment and teaching in the schools, in T.R. Kratochwill (Ed.) Advances in School Psychology, Vol. 3 (pp. 175–235). London: Lawrence Erlbaum Ass., 1983.*

Choi, D.H. ve Kim, J., *Practicing Social Skills Training for Young Children with Low Peer Acceptance: A Cognitive-Social Learning Model, Early Childhood Education Journal*, 31(1), 2003.

Combs, M. and Slaby, D., *Social Skills Training With Children. Advances in Clinical Child Psychology*. Lahey, B. B. And Kazdin, A. E. (Ed). New York: Plenum Press, 1977.

Curan, J. P., Wallender, J.L. ve Farrell, A. D., *Heterosocial skills training, in L. L. ' Abate ve M. A. Milan (Eds.), Handbook of social skills training and research , John Wiley ve Sons ,N. Y, 1985.*

Çiftçi, İ. ve Sucuoğlu, B., *Sosyal Beceri Öğretimi*, Kök Yay. Ankara, 2003.

Ertürk, S., *Eğitimde Program Geliştirme*,Meteksan A.Ş., Ankara, 1994.

Ford, M. E., *Social Cognition and Social Competence in Adolescence. Developmental Psychology*, 18 (3), 1982.

Gates, A. I. ve diğeri, *Eğitim Psikolojisi*, 13. Baskı, çev., Nemci Z. Sarı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul,1975.

Gilchrist, L.D., Schinke, S.P., and Maxwell, J.S., *Life skills counseling for preventing problems in adolescence*, Journal of Social Service Research, 10 (2-4), 1987.

Glass, C.R., Merluzzi, T.V., Bieuer, J. L. & Larsen, K.H., *Cognitive assessment of social anxiety: Development and validation of a Self- statement Questionnaire, Cognitive Therapy and Research*, 6, 1982.

Goldfried, M. R., D'zurilla, T. J., *A Behavioral-Analytic Model for Assessing Competence* In C. Spielberger (Ed.), Current topics in clinical and community psychology, 1 s. (151–196), Academic, NewYork, 1969.

Gürşimşek, I., Girgin, G., Harmanlı, Z., *Ailenin Çocuk Yetiştirme Tutumu ve Eğitime Katılımının Okul Öncesi Dönemde Psiko-sosyal Gelişime Etkisi*,Marmara Üniversitesi Uluslar Arası Katılım,2000 Yıllarda birinci Öğretme ve Öğrenme Sempozyumu, İstanbul, 2001.

Gürşimşek. İ., *Etkin Öğrenme ve Aile Katılımı*, I. Gürşimşek (Ed.) DEÜ Okulöncesi Eğitim El Kitabı, Ya-Pa Yay, İstanbul, 2002.

Gresham, F.M., Elliott, S.N., *The Relationship Between Adaptive Behaviour and Social Skills:Issuesin Definition and Assessment*, Journal of Special Education,21(9), 1987.

Gresham, F.M., Noel, G.H., Eliot, S.N., *Teachers as Judges of Social Competence: A Conditional Probability Analysis*, School Psychology Review, 25(1), 1996.

Hops, H., *Children's Social Competence and Skill: Current Research Practices and Future Directions*, Behavior Therapy, 14, 1983.

Howes, C., *SocialCompetence with Pres in Young Children: Developmental Sequences*, Developmental Rewiew, 7, 1987.

İşmen, A.E., Yıldız, S., *Okul Öncesi Dönemde Okul-Aile İşbirliği ve Ebeveynin Eğitime Katılımı*, Yaşadıkça Eğitim Dergisi, Sayı:44, Kültür Koleji Yayınları,İstanbul, 1996.

Jenson, W. R., Sloane, H. N. and Young K. R., *Applied behavior analysis in education: A structured teaching approach*, Englewood Cliffs, Prentice Hall,New Jersey, 1988.

Jersild, A., *Çocuk Psikolojisi*, çev., Gülseren Günce, AÜ Eğitim Fakültesi Yay., Ankara,1979.

Kadish, T.E., *The development and examination of the psychometric properties of the Life Skills Development Scale Juvenile Form*, Dissertation Abstracts international: section A: Humanities and Social Sciences, 63(1-A), 2002.

Kelly, J., *Social Skills Training: A Practical Guide for Interventions* NewYork: Springer, 1982.

King, R., *Classroom- Based Social Skills Training as Primary Prevention in Kindergarten: Teacher Ratings of Social Fuctioning* ,Ph. Dç Thesis. University of Missouri, ABD, 2000.

Korkut, F., *Okullarda Önleyici Rehberlik Hizmetleri*, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 20, 2003.

Kostelnik, M. J., Whiren, A. P., Soderman A. K., Stein, L., Gregory, K., *Guiding Children's Social Development*, Delmar Thomson Learning, Newyork, 2002.

Mcfall, W.T., *Tooth Loss in 100 Treated Patients with Periodontal Disease, A Longterm Study*, Journal of Periodontology,53, 1982.

McFall, R. M., *A Review and Reformulation of The Concept of Social Skills*, Behavioral Assessment, 4,1982.

McClelland. M., Morrison. F.J., *The Emergence Of Learning-related Social Skills In Preschool Children*, Early Childhood Research Quarterly, Elsevier, 2002.

McClelland, M., Morrison, F.J., Holmes, D.L., *Children at Risk for Early Academic Problems: The Role of Learning- Related Social Skills*, Research in Developmental Disabilites, V.25,5, 2004.

Ogbu, J. U., *Origins of Human Competence: A Cultural Ecological Perspective*, Child Development, 52, 1981.

Özdevecioğlu, M., *Kamu ve Özel Sektör Yöneticileri Arasındaki Davranışsal Çalışma Koşulları ve Kişilik Farklılıklarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma*, Erciyes Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Sayı:19, 2002.

Öztürk, A.(1997). *Tiyatro Dersinin Öğretmen Adaylarındaki Sözel İletişim Becerilerine Etkileri*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 1997.

Phillipsen, L.C., Bridges, K.S., McLemore, G. ve Saponaro, L.A., *Perceptions of Social Behavior an Peer Acceptance in Kindergarten*, Journal of Research in Childhood Education. 14(1), 1999.

Riggio, R.E., , *Assessment of Basic Social Skills*, Journal of Personality and Social Psychology, 51 (3), 1986.

Riggio, R. E., , *Social Skills Inventory*, Consulting Psychologists Press, Inc. ,1989

Rubin, K. H., Rose-Krasnor, L., *Interpersonal Problem Solving*, In V. B. Van Hassett ve M. Hersen (Eds.), *Handbook of Social Development* 283-323, Plenum, New York, 1992.

Senemoğlu, N., *Gelişim, Öğrenme ve Öğretme*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2005.

Şimşek, M.Ş., Akgemici, T. Ve Çelik, A., *Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara., 2001.

Taylor, A. R., Asher, S. R., *Children's Goals and Social Competence: Individual Difference in a Game-Playing Context*, In T. Field, J. L. Roopnarine, M. Segal (eds.), *Friendship in Normal and Handicapped Children*, 53-80, N, J: Ablex, Norwood, 1984.

Tezcan, M., *Türk Kişiliği ve Kültür-Kişilik İlişkileri*, T.C. Kültür Bakanlığı Kültür Eserleri Dizisi, No.191, Ankara, 1997.

Trower, P., *Toward a generative model of social skills: A critique and synthesis*,” in J.P. Curran & P.M. Monti (Eds.) *Social skills training: A practical handbook for assessment and treatment*, The Guildford Press, N.Y., 1982.

Tütüncü, M., *Çocukta Duygu ve Heyecan Eğitimi*, DEÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı:4, İzmir, 2005.

Uzamaz, F., *Sosyal Beceri Eğitiminin Ergenlerin Kişiler Arası İlişki Düzeylerine Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adana: Çukurova Üniversitesi, 2000.

Weinstein, E. A., *The Development of Interpersonal Competence*, In D. Goslin (Ed.), *Handbook of Socialization Theory and Research* (753-775), Rand-McNally, Chicago, 1969.

Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M., *Çocukta Sosyal Gelişim*, *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, Cilt:5, Sayı:2, 2005, s.2.

Yavuz, Kerim, *Çocukta Dini Duygu ve Düşüncenin Gelişmesi*, DİB Yay., Ankara, 1983.

Yavuzer, H., *Okul Çağı Çocuğu*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2003.

Yeates, K. O., Selman, R. L., *Social competence in schools: Towards an integrative developmental model for interbention*, *Developmental Review*, 9, 1989.

Yelboğa, A., *Kişilik Özellikleri ve İş Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, *İş, Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, Cilt.8, Sayı:2, Ankara, 2006.

Zembat, R., Unutkan, P.Ö., *Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Sosyalleşmesinde ailenin Yeri (aile Katılım Programı Uygulama Örnekleriyle)*, Ya-Pa, İstanbul, 2001.

EK – 1 TEZDE KULLANILAN ANKET İFADELERİ
SOSYAL YETENEKLER ENVANTERİ

SORU NO	LÜTFEN, AŞAĞIDAKİ İFADELERE İLİŞKİN KATILIM DÜZEYİNİZİ BELİTİLEN KRİTERLER DOĞRULTUSUNDA İŞARETLEYİNİZ. ANKETE KATILDIĞINIZ İÇİN TEŞEKKÜRLER.	HIÇ BİR ZAMAN	BAZEN	HER ZAMAN
1. Temel Davranışlar				
1.	Lütfen, teşekkür ederim ve rica ederim gibi nezaket sözcüklerini kullanır	0	1	2
2.	Beğendiğini ifade eder	0	1	2
3.	Övgüleri önemsiz görmeden kabul eder	0	1	2
4.	Özür diler	0	1	2
5.	Diğerlerinin özürlerini kabul eder	0	1	2
6.	Kendisini tanıtır	0	1	2
7.	Selamlaşmalarda uygun kelimeler kullanır	0	1	2
8.	Telefon konuşmalarında yerinde ifadeler kullanır	0	1	2
9.	Konuşmayı uygun şekilde sonlandırır	0	1	2
10.	Yemek yerken ağzını kapatır ve ev sahibinin düzenine uyar	0	1	2
11.	Peçete kullanır, sofrada ihtiyacı olanı kibarca uzatılmasını ister ve dirseklerini masaya koymaz	0	1	2
12.	Yemek masasından izin alarak kalkar	0	1	2
13.	Ev sahibiyken misafirlerini rahat ettirir	0	1	2
14.	Diğerlerine yardım etmeyi teklif eder	0	1	2

		Bölüm Puanı:		
2.Sözlü İletişim Yetenekleri				
15	Diğerlerinin sözlerini kesmeden konuşmaya katılır	0	1	2
16	Dinlediğini gösterir – diğerlerinin söylediğini tekrar eder ve doğru anlayıp anlamadığını sorar	0	1	2
17	Diğerlerinin duygularını anlamaya çalışır	0	1	2
18	Diğerlerinin duygularını dile getirir	0	1	2
19	Diğerlerinin konuşmalarını takip ettiğini göstermek için kısa destek ifadeleri kullanır	0	1	2
20	Konuşmanın devamı için açık uçlu sorular sorar	0	1	2
21	İhtiyacı olduğunda yardım rica eder	0	1	2
		Bölüm Puanı:		
3. Sözsüz İletişim Becerisi				
22	Açık bir duruş sergiler	0	1	2
23	Konuştuğu kişinin yüzüne bakar	0	1	2
24	İlgi göstermek için öne yaklaşır	0	1	2
25	Göz teması kurar	0	1	2
26	Rahat görünür	0	1	2
		Bölüm Puanı:		
4. Kişisel Bakım				
27	Kendini besleyebilir	0	1	2
28	Duruma uygun olarak temiz ve bakımlı görünür	0	1	2

29	Duygularını tanıyabilir ve ifade edebilir	0	1	2
30	Kendine saygısı vardır	0	1	2
31	Gruplara katılır	0	1	2
32	Mizah duygusu vardır	0	1	2
Bölüm Puanı:				
5. İletişim Engelleri		0	1	2
33	Dikkat eksikliği - Bilgilerin bir kısmını kaçıır	0	1	2
34	Cevabı 'evet' ya da 'hayır' olan kapalı sorular sorar	0	1	2
35	Ses seviyesi-Çok yüksek ya da düşük sesle konuşur	0	1	2
36	Konuşma temposu- Çok yavaş ya da hızlı konuşur	0	1	2
37	Diğerlerinin sözünü keser	0	1	2
38	Çok sessiz – Nadiren konuşur	0	1	2
39	Çevresindekilere emir verir ve patronluk taslar	0	1	2
40	Eleştiri – Diğerlerini yargılar ya da değerlendirir	0	1	2
41	Nazik değildir, diğerlerinin duygularını küçümser	0	1	2
Bölüm Puanı:				
6. Kişisel Kontrol		0	1	2
42	Sıra olur, kendi sırasını bekler	0	1	2
43	Beklemenin verdiği stresle başa çıkma yeteneği vardır	0	1	2
44	Diğerleriyle ortaya çıkan çatışmaları etkili bir şekilde yönetir	0	1	2
45	Diğerleriyle pazarlık yapabilir ve uzlaşır	0	1	2

46	Öfkesini hakaret etmeden, gözdağı vermeden ve yıkıcı olmadan etkili bir şekilde yönetir	0	1	2
47	Kavgadan ve saldırgan davranışlardan kaçınır	0	1	2
48	Kendi haklarında almada ısrarcı olur, kabalık yapmadan isteklerini söyler	0	1	2
49	Gereksiz harcamalardan kaçınır	0	1	2
50	Ani karar vermekten kaçınır	0	1	2
51	Diğerlerini incitecek ifadelerden kaçınır	0	1	2
52	Diğerlerine uygunsuz dokunmalardan, temaslardan kaçınır	0	1	2
53	Rahat olabilir	0	1	2
54	Kıyırdamadan sakinçe oturabilir	0	1	2
Bölüm Puanı:				
7. İlişki Yeteneği				
55	Diğerlerinin gereksinimleri konusunda duyarlıdır	0	1	2
56	Sabırlıdır; önce diğerlerinin ihtiyaçlarını karşılamasına izin verir	0	1	2
57	Yaratıcıdır	0	1	2
58	Başkalarıyla olmaktan mutluluk duyar	0	1	2
59	Esnektir; akışa uyar	0	1	2
60	Diğerlerinin sınırlarına (haklarına) saygı gösterir	0	1	2
61	Diğerlerine saygılı davranır	0	1	2
62	Diğerlerinin farklılıklarına hoşgörü gösterir	0	1	2
63	Diğerlerinin davetlerini kabul eder	0	1	2

64	Kapalılığı ve mahremiyeti hoş görür ve uzaklaşmaz	0	1	2
65	En az 3 tane yakın arkadaşı vardır	0	1	2
Bölüm Puanı:				

Lütfen aşağıda yer alan her bir sıfatı kendiniz için ilgili kriterler doğrultusunda değerlendiriniz.

(a) Bütünüyle doğru (b) Doğru (c) Ne doğru ne değil (d) Doğru değil (e) Hiç doğru değil

	<i>Bu sıfat benim için</i>		<i>Bu sıfat benim için</i>
1. Dürüst	(a) (b) (c) (d) (e)	14. Endişeli	(a) (b) (c) (d) (e)
2. İyimser	(a) (b) (c) (d) (e)	15. Yenilikçi	(a) (b) (c) (d) (e)
3. Ağırbaşlı	(a) (b) (c) (d) (e)	16. Kararlı	(a) (b) (c) (d) (e)
4. Tutucu	(a) (b) (c) (d) (e)	17. Kolay kızan	(a) (b) (c) (d) (e)
5. Gösteriş meraklısı	(a) (b) (c) (d) (e)	18. Disiplinli	(a) (b) (c) (d) (e)
6. Hayır diyemeyen	(a) (b) (c) (d) (e)	19. Eleştiriye açık	(a) (b) (c) (d) (e)
7. Değişimi seven	(a) (b) (c) (d) (e)	20. İçten pazarlıklı	(a) (b) (c) (d) (e)
8. Başladığı işi bitiren	(a) (b) (c) (d) (e)	21. Başına buyruk	(a) (b) (c) (d) (e)
9. Sorgulayan	(a) (b) (c) (d) (e)	22. Merhametli	(a) (b) (c) (d) (e)
10. İkna eden	(a) (b) (c) (d) (e)	23. Çalışkan	(a) (b) (c) (d) (e)
11. İçine kapanık	(a) (b) (c) (d) (e)	24. Fikir üreten	(a) (b) (c) (d) (e)
12. Atak (girişken)	(a) (b) (c) (d) (e)	25. İstedğini elde eden	(a) (b) (c) (d) (e)
13. Güler yüzlü	(a) (b) (c) (d) (e)		

DEMOGRAFİK BİLGİLER

Anne Eğitimi	(1) İlköğretim	(2) Lise	(3) Üniversite	(4) Yüksek Lisans	(5) Doktora
Baba Eğitimi	(1) İlköğretim	(2) Lise	(3) Üniversite	(4) Yüksek Lisans	(5) Doktora
Anne Mesleği	(1) Ev Hanımı	(2) İşçi	(3) Memur	(4) Serbest Meslek	(5) İşsiz
Baba Mesleği	(1) İşçi	(2) Memur	(3) Serbest Meslek	(4) İşsiz	
Kardeş Sayısı	(1) 1	(2) 2	(3) 3	(4) 4	(5) 5 ve üstü
Aile durumu	(1) Evli	(2) Boşanmış	(3) Dul	(4) Ayrı Yaşıyor	
Gelir	(1) 1000 TL' den az	(2) 1000 – 2000 TL Arası	(3) 2000 – 3000 TL Arası	(4) 3000 TL ve üzeri	
Sosyal Güvenlik	(1) Yok	(2) SSK	(3) Bağkur	(4) Emekli Sandığı	(5) Özel Sigorta

ÖZGEÇMİŞ

Önder ŞAŞKIN, 1969 yılında Sivas-Kangal'da doğdu. 1 Yaşındayken ailesiyle birlikte İstanbul'a taşındı.

İlkokulu Bağcılar İlkokulu'nda, ortaokul ve liseyi Bağcılar Lisesi'nde tamamladı.

1992 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü'nden mezun oldu.

1993 yılında sınıf öğretmeni olarak öğretmenlik mesleğine başladı. 1993-1997 yılları arası Sivas – Zara Çevirmehan Köyü'nde, 1997-2002 yılları arası Esenler Cumhuriyet İlköğretim Okulu'nda çalıştı. 2002 yılında Küçükçekmece İkitelli İlköğretim Okulu'na atandı. Girdiği yöneticilik sınavını kazanarak 2006 yılında Müdür Yardımcısı oldu.

2006 yılında Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Sınavını kazanarak Uzman Öğretmen oldu.

2007 yılında Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı'na kayıt yaptırdı.

Evli ve bir kız çocuğu babası olan Önder ŞAŞKIN, halen İstanbul ili Küçükçekmece İlçesi İkitelli İlköğretim Okulu'nda müdür yardımcısı olarak göreve devam etmektedir.

Önder ŞAŞKIN